

A HÉT

SZERKESZTI ÉS KIADJA

KISS JÓZSEF.

36. szám.

XVII. évfolyam.

Csász. és kir. udvari és
kamara-fényképész

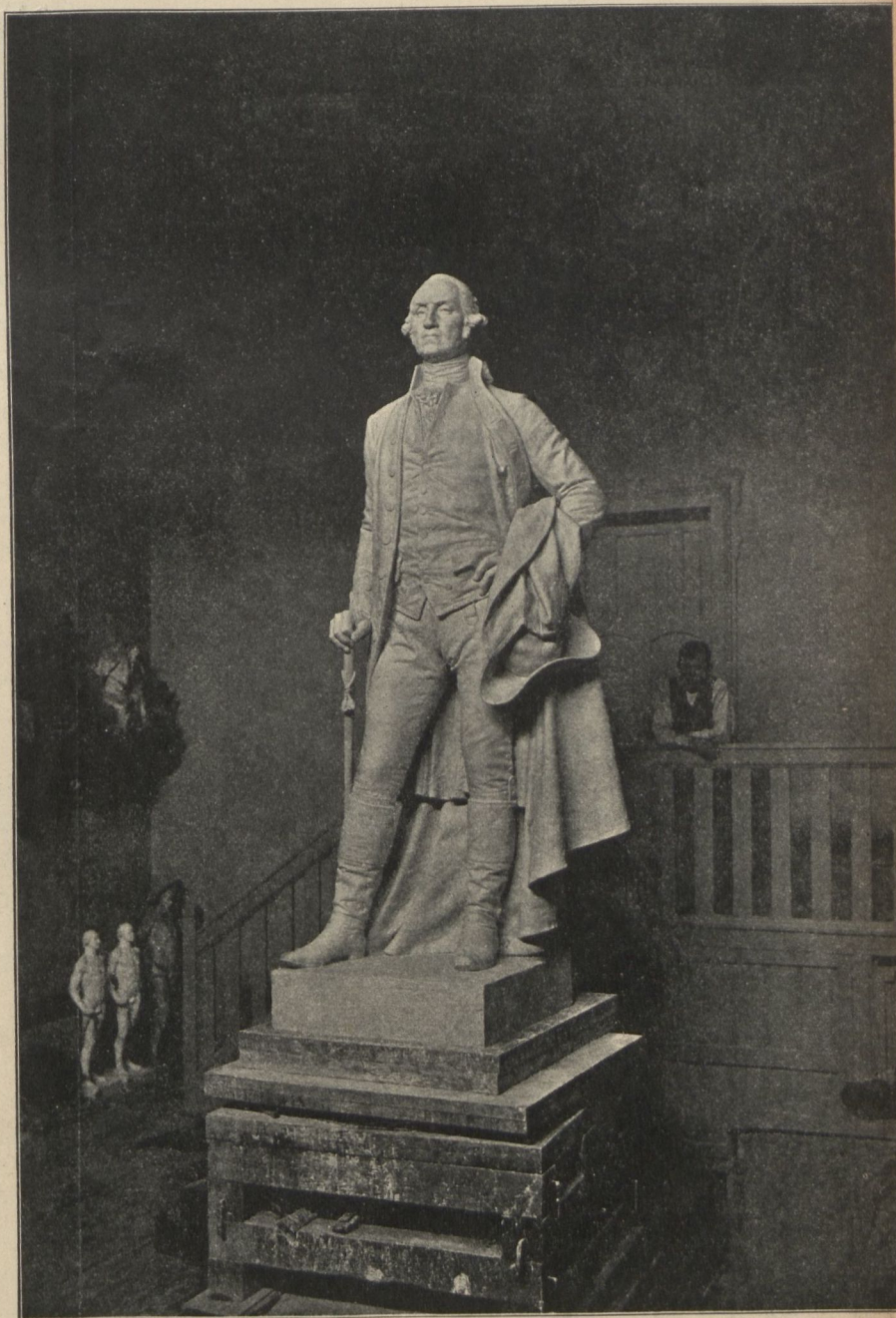
Yher Ödön

=== BUDAPEST ===

IV., Kossuth Lajos-utca 7. sz.
A NEMZETI KASZINÓ MELLETT.

GLÜCK REZSÓ-FÉLE
DIGESTOL

a legökéletesebb emésztő-
por. Kapható minden gyógy-
szertárban és drogériában.

A BUDAPESTI WASHINGTON-SZOBOR

PILULES ORIENTALES

(KELETI PILULÁK)

Szépség, a nyak teltsége, fejlődés, a kebel helyreállítása, dús mellek.

Egyedülálló kezelés, orvosi szaktekintélyek által elismerve. Semmi esetre sem káros az egészségre. Ötven esztendő siker. Ezerszámra menő elismerő-nyilatkozat. Világhírű

Egy üveg használati utasítással 6 korona 45 fillér, utánvétellel 6 korona 75 fillér. Diskrét, bérmentes szétküldés.

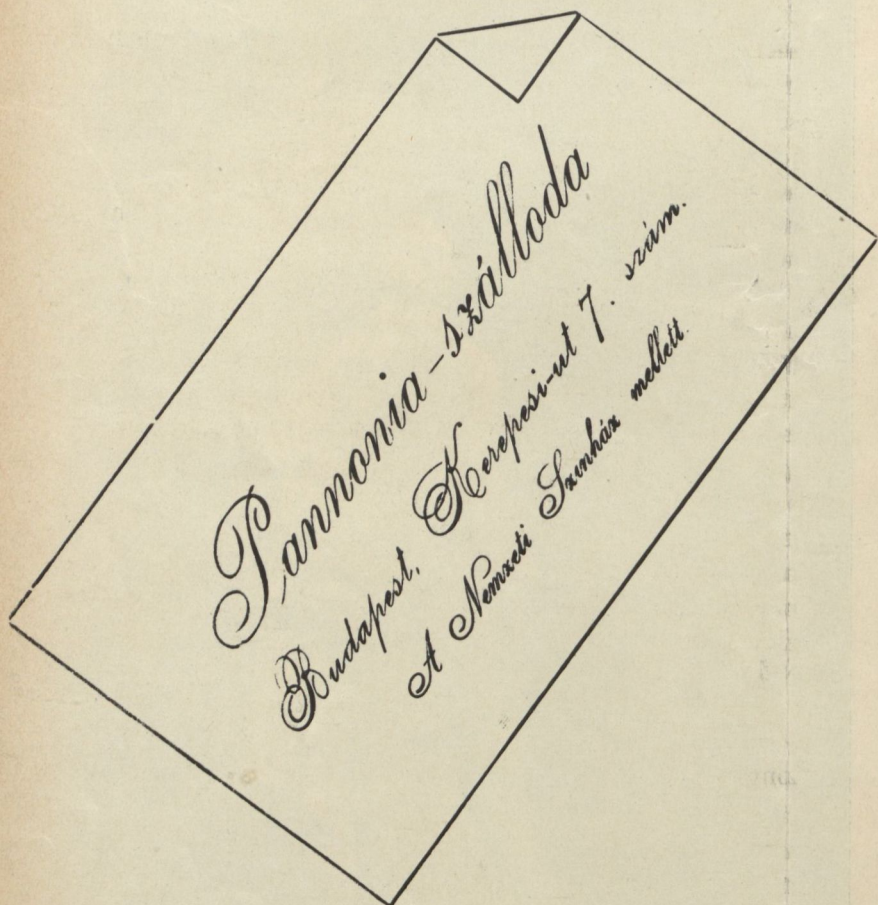
J. RATIÉ, gyógyszerész 5 Passage Verdeau, PARIS.

A következő címeknél kapható: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12., vagy Richard Paerhofer Apotheker, Wien, Singerstrasse 15, vagy Fr. Vittek Et Co. Prag, II., Wassergasse 19.

NYILATKOZAT!

GAZSI MARISKA.

Édes Erény!

A gyöbességek meg-
nyitása, kiváló!
Köszönöm hogy a Crème
habos, hűvös, és
kezem bittes az effle
suresse, de most
igaz kellemesen eszik
- és az ismeretlen
a legmegyélőbb feje
ajánlom!

Szívesen üdvözlök!

Gasi János

DIANA-CRÉM száraz 75 kr
DIANA-CRÉM zsíros 75 kr
DIANA-SZAPPAN eredeti..... 75 kr

Postán is beszerezhető utánvétel mellett:

ERÉNYI BÉLA BUDAPEST
Károly-körút 5.

REGGELIZÉS ELŐTT FÉL POHÁR

SCHMIDTHAUER-féle radió-activ

Igmándi

KESERÜVIZ

az elrontott gyomrot 2—3 óra
alatt teljesen rendbe hozza.

Kapható mindenütt kis és nagy üvegben.

HASZNÁLATA VALÓDI ÁLDÁS GYOMORBAJOSOKNAK ÉS SZÉKSZORULÁSBAN SZENVEDŐKNEK.

MÉRJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési feltételek:

Egész évre kor. 20.—

Félévre > 10.—

Negyedévre > 5.—

Egyes szám ára 40 fillér.

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE.

SZERKESZTI KISS JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VIII., Rökk Szilárd-utca 18. sz.

Hirdetések

felvétele ugyanott.

Kéziratok nem adatnak vissza.

—☉— Budapest, szeptember hó 9. ☉—

Krónika.

Sok a jóból.

— szept. 7.

No no, — annyira már mégis aligha van igazunk. Altáji beidégzettségem rákényszerít ugyan nagymértékű mohamedán fatalizmusra, de ennyit még sem tudok elhinni, ennyibe nem tudok belenyugodni. Allah neki fafélhold, verjék be minden héten egyszer a fejünket, de hogy egy héten kétszer is beverjék, — nem, ennyire nem lehet igazunk. Vagyis, ha igaz a közmondás, amire itt célzok, akkor éppen az igazunk miatt tulon túl nagy igazságtalanság történt volna velünk, ha pedig nem igaz, akkor megint csak nekünk van igazunk. Már hogy nekünk, magyaroknak.

Mert, — hogy befejezzem az igazságon való váltónyargalást, — igazán igaza az olyan politikai verekedés-ügyekben, mint amilyen a bukaresti és a fiumei, soha nincs egyik félnek sem. Következés tehát, hogy mindig mindegyiknek igaza van.

Bizonyítok. A bukaresti verekedés ügyében tökéletesen igaza volt Kucsera Miksának, a konstancai konzulnak, nemcsak azért, mert asszonyokat védelmezett meg ripókság ellen, hanem azért is, mert a képviselőre bizott egyik állam hivatalos nyelvét, tehát künn a külföldön emblémáját, zászlónál és címernél is elevenebb megjelenés-szabadságát védelmezte. Szóval kétszeres kulturmunkát végzett, mert nemcsak a gyöngébbnek nyújtotta oda segítségül a maga erejét, nemcsak a szabad beszédért és cselekvésért üttette be a fejét, hanem egy darab jövőt is védelmezett, az internacionális érintkezés simaságának, tehát a nemzeti ellentétek elsődleges legyőzésének a közelgő és még csak a Balkánon meg nem értett jövőjét. Szóval Kucserának teljesen és tökéletesen igaza volt.

De viszont igaza volt Gradistyán Petrunak is. Ő a románoknak nevezett oláh kurturliga elnöke, viselhet-e volna tehát magát másképpen, mint ahogy az oláh kultúra szent neve megköveteli tőle? A román kultúra, a román múlt, a román fajiság mind csinált és csak olyan nagyképű — mondjuk — báránnyakkal elhithető hazugság, mint amilyen az európai diplomácia. Nem volt-e tehát igaza Gradistyán Petru barátunknak, amikor ezt az ostoba történelmi hazugságot egy tenyérlegyintéssel szétmázolta? Amikor Kucsera magyar konzul bőrét használta fel arra, hogy

rajta keresztül megvakarja önmagát és így derítse ki a románból az oláhot. És pedig tökéletes és teljes, de azt hiszem, némileg akaratlan becsületességgel.

Mert elenyészik Balogh Pál minden tudása, intellektusa, bizonyító ereje, Beksics Gusztáv minden összehordott adata, argumentuma és vitatkozóképesége amellet az egy jól célzott ütés mellett, amit Gradistyán Petru, — ez a nagy magyar publiczista, — alkalmazott rá a konstancai magyar konzulra. Hohó! tiszteletreméltó magyar töprenkedők! Nem kell ide argumentum, nem kell ide statisztikai adat, nem kell histórikum, elég a románoknak oláhhá való bizonyítására egy jól alkalmazott pofon, amit a kultúra ligájának az elnöke, tehát a románok legjava oszt ki akkor, amikor a másik valaki nemcsak mint diplomata, hanem mint gentleman is akar megvédelmezni asszonyokat. Kell ennél csattanósabb bizonyíték?

Képzeljétek el például, hogy Berzeviczy Albert, az Akadémia elnöke, avagy Herczeg Ferencz, egy másik kulturintézmény elnöke végigmenvén a Váci-utcán, találkoznának a budapesti román főkonzullal és se szó, se beszéd, nyakon vágnák. Ugy-e, milyen igaz színünkben tünénk fel mi magyarok nyomban a külföld előtt? Nincs-e tehát igaza Gradistyán Petykó barátunknak, amikor igaz valóságában, emberi dokumentummal bizonyítja be, hogy a román becsületesen megmaradt oláhnak Abrudbányától Bukurestyig, Axentyétől Gradistyánig és a Bárdy-családtól Kucseráig. Nekik igazuk van.

Nehezebb már a Zanellák fiumei igazságát bebizonyítani. Pedig nekik is igazuk van.

Tudniillik, ha Fiumében is lett volna egy Kucseránk, azt is egészen bizonyosan megverték volna. Nem azért, mert Fiumében is úgy gyűlölik a magyart, mint ahogy Bukurestyiben, hanem azért, mert még a fiumei eldalmátosodott olasz is hord valamit a lelkében abból az álomból, amit Macchiavelli becsületesen, Borgia Cézár meg tiszteletreméltó és megbecsülni való gátsággal akart összerabolni. Az olasz egység teljességéből, ami éppen olyan abszurdum, mint a teljes magyar egység.

Apró machiavellizmus és picziny kis borgia-fulánk maradt még a fiumei taliánok lelkében is. Az akarat kicsiny bennük, de az intrika nagy, az olaszságuk elvesztette a klasszicitását, de megtartotta az ármányöszönét. Ezért verekedtette össze Fiume ez idő szerint való dogeja, Zanella, a horvát szokolistákat az olasz magyarbarátokkal. Ha a horvát is szereti a magyart,

meg az olasz is tele van magyarbarátsággal, akkor hajba kell kapatni őket, mert minden egyes furkócsapás, ami elpuffanik, a magyarság hátán puffanik el és minden egyes revorverlövés, ami eldurranik, a magyarság ábrázatáról pörköli le a bőrt. Egészen különös dolog, de egészen igaz, hogy a fiumei horvát-olasz verekedésben mi magyarok kaptunk ki. Akik pedig még csak képviselve sem voltunk ebben a skandalumban.

Summa summarum: mindenkinek igaza van. Gradistyánnak is, Kucserának is, Zanellának is, a szokolistáknak is. De a legnagyobb igazunk mégis nekünk van, mert itt is, ott is nekünk törték be a fejünket.

Arne.

Csipkerózsa.

Mély csendben alszik rózsaaágyán
A mesebeli kis királylány,
Selymes haja hosszan lebontva,
Pár szál vadrózsa belefönva.

Tücsök se cziprel, légy se lebben,
Az óra se ketyeg a csendben,
A kastélyt félhomályba vonja
A rózsaeerdő sűrű lombja.

Mesebeli, boldog királyfi,
Ki egykor reá fogsz találni,
Esengve kérlek, ideérve,
Ne lépj rá egyetlen levélre!

Rombolva szét ne üzze szablyád
A rózsaeerdő félhomályát!
Ágat ne törj, bimbót ne tépj le,
Menj halkan a kis lány termébe!

Ébreszd gyöngéden, méla hangon,
Hogy hirtelen fel ne riadjon,
Gondolja, hogy mindez csak álom,
Ó, jól vigyázz, szive ne fájjon!

Ne hasson bántóan szemébe
A külvilág ríktó fénye!
Még pillanatra se zavarja
Az élet sértő, durva hangja!

Óvd mély, aggódó szeretettel!
Hitét semmi széptől ne vedd el!
Ne ébredjen, csak szépre, jóra,
A kis törékeny csipkerózsa.

Boruljon mindig védve rája
A sűrű lomb szelid homálya,
Hüs árnya rózsák erdejének:
Szép álma édes, kis szívének!...

Gáspár Kornél.

Buly ur bosszut áll.

Irta: NAGY ENDRE.

Az eset, vagy amint Buly Mihály járásbirósági irnok ur mondotta: a tényálladék a következő.

Nevezett járásbirósági irnok ur vasárnap este nyolcz órakor rendes szokása szerint a »Polgári Kör«-ben tartózkodott és pedig azzal az eltökélt szándékkal, hogy este tizenegyig dominózni fog borozgatva, vagy helyesebben: borozgatni fog dominózva.

A hetedik parti közben az történt, hogy bejött lihegve Vas János kis szolgálóleánya és dideregve, halotthalaványan rebegte:

— Jöjjön haza gyorsan gazduram! Halódik az asszonyom! Ha meg nem hótt azóta!

Vas János elkomorodott, éppen csak megitta a borát és sietett hazafelé. Még köszönni is elfelejtett.

Ott maradt hát árván Buly Mihály ur, pedig majdnem hogy dominó volt már. De még ha akadt volna is más társa, elment a kedve a játéktól, sőt még a bortól is. Ez a kis esemény nagyon elkomorította. Az embernek ilyenkor eszébe jut a maga házatája; eszébe jut az asszony, aki most egyedül van és két éves gyermeke, aki már a tyukokkal aludni tért. És kend Buly Mihály csak borozgat itten és eszeágában sincs, hogy tizenegynél előbb hazamenjen. Ej, bizony nem szép dolog ám ez, hallja kend Buly Mihály. Addig noszogatta a lelkiösmerete, amíg csak el nem indult hazafelé. Pedig este nyolcz óra volt még és az utszéli jegenyék álmélkodva lóbázták meg hózuzmarás fejüket:

— Nini, hazamén már Buly Mihály! Lehetséges ez?

Ott lakott a zsidó-utczában, Czikor Iván házában. Immár ide is látszott a téli estében két apró ablaka, zöldre festett takaros kiskapuja.

De ime, egyszer csak kinyílt lassan ez a kapu és fekete árnyék osont ki rajta, valami sötétbe borult férfialak. Buly Mihály szive megtelt balsejtelemmel.

— Bizonyosan a doktor! Mindjárt éreztem, hogy valami baj van odahaza.

De nyomban letett erről a gondolatáról és ettől még gonoszabb lett a kedve.

— Már hogy volna a doktor! A doktor lámpással jár és bizonyára semmi oka sincs, hogy tolvajmódra a fal tövében lopózzék el. Aztán meg a doktor közelebb van már a hetvenhez, mint a hatvanhoz, nem birna hát ilyen fürgén lépegetni.

Dehát, ha nem a doktor, kicsoda?

Jaj, olyan kérdés volt ez, amire fölkaavargott Buly Mihály ur lelkében mind az a sok gyanu, amit az irodai órák lustálkodásai közben spekulált ki. Ki hát ez az ember? Ki az, aki a feleségénél mulatozik, amíg ő békén dominózik a Polgári Körben?

Utána lopózkodott és mindig csak annyira maradt el mögötte, hogy el ne veszítse a szemével.

Befordultak a fő-utczába, onnan meg a vasut-utczába. Itt megállott egy sárga ház előtt, kulcsot vett ki a mellényzsebéből és a következő pillanatban becsapódott a kisajtó. Buly Mihály ur szívében is becsapódott egy ajtó, ő legalább úgy érezte. Igen, fagyos légáram suhant a szívéen keresztül és becsapta az élet ajtaját.

Most már mindent tudott.

Abban a sárga házban a járásbiró lakik, az a sötét alak tulajdon főnöke, a járásbiró ur volt. De hátha maga a miniszter volna, akkor is lesujtana rá a becsü-

letében megtiport férj bosszuja! Véle majd leszámol holnap, ma pedig jöjjön az asszony!

— Jaj neked, te czéda teremtés, meghalsz, ha száz lelked van is!

Ugy száguldott haza, mint a fürgeteg. Az asszony úgy tett, mintha éppen most ébredt volna nehéz álmából. Jól tettetett, de azért meglátszott rajta az aggodalom és a bűnös öntudat.

Buly Mihály ur tompa hangon hörögte:

— Te, te nyomorult! . . .

Az asszony azonban összeszedte minden erejét és harcziasan válaszolt:

— Ugy, ugy! Csak költsd föl a gyereket!

— Mi? Mi—i—i?

— Berugsz, isten tudja hol, aztán hazajársz orditozni. Én pedig kinlódhatom egész éjszaka azzal a szegény, ártatlan gyerekekkel, amig elalszik újra.

Buly Mihály ur kidüledt szemmel álmélkodott. Az asszony pedig most már görcsös zokogással folytatta:

— És így megy ez minden este! Minden este! Szegény ártatlan gyerek, ki sem aludhatja magát . . . Hát csak ordits, verd föl a házat, huzd ki az ágyából!

Az irnok dühösen vetette magát az ágyba.

— Hiába komédiázol! Azért holnap mégis lakolni fogsz, nyomorult!

Még sokáig hánykolódott egyik oldaláról a másikra, amig végre elaludt. De hajnalban fönt volt már és mintha csak komor álmait folytatta volna, sötét arcczal osont ki a házból.

A friss téli levegő sem hűtötte le rettentő bosszuvágyát és ádázul sziszegte:

— Azt a gaz férfit pedig le fogom löni, mint a kutyát!

Igen ám, de nyomban eszébe jutott, hogy nincs revolvere. De hamarosan segített ezen is gondolatban:

— Megfojtom egész egyszerűen!

Jobb kezével megragadta bal csuklóját és oly kegyetlen erővel fojtogatta, hogy a kezefeje kidagadtak a violaszín erek. Buly Mihály ur vad kéjjel nézte ezt és elégtlenül lihegte:

— Meghaltál ugy-e? Pfi, te kutya!

Es ráadásul leköpte áldozatát, de aztán szégyenkezve törülte belé a nadrágjába. Szerencsére nem látta senki, csak egy barátvarju ugrált körülötte a havon. Ez még egy rettenetes gondolatra ihlette Buly Mihály urat:

— A varjaknak dobom majd oda a holttestét! Azok lakmározzanak belőle!

Vagy tizszer elsétált a járásbiróság kapuja előtt, mig végre megreggeledett. Akkor aztán bement a hivatalba.

A vén szolga, Pista bácsi a butorokat törülgette és nagyot nézett, hogy az irnok már ilyen korán betoppant. Pedig máskor hétfőn tíz óra felé szokott bekászálódni. Buly Mihály ur köszönés nélkül kérdezte:

— Nincs itt a főbiró ur?

— Már hogy volna itt, fél nyolczkor!

— Mert paráználkodott egész éjszaka! Persze, most aztán kialuszsza!

— Jól teszi! Addig éljen az ember, amig fiatal. Hej, amikor még én fiatal voltam! . . .

Az irnok gyorsan belétemetkezett az aktákba, mert tudta, hogy Pista bácsi most megint előhozakodik majd ifjúkori kalandjaival. Most pedig semmi kedve sem volt hozzá, hogy szerelmi történeteket hallgasson. Elég volt most neki a maga történetje.

Amint ott ült íróasztalára görnyedve, izgatottan neszelt, hogy nem hallja-e maga mögött az ajtó nyilá-

sát. Azon tűnődött, hogy rögtön ráugorjék-e a járásbiróra, amint belép, vagy pedig várjon, amig bemegy a szobájába. Végre is az utóbbi terv mellett döntött.

— Majd utána megyek az ő szobájába. Ott legálább magunkra leszünk ketten.

Egyszer csak hevesen dobogni kezdett a szive. A hóhér szive doboghat így, mikor akasztásra kell mennie, vagy a — delikvensé.

A járásbiró ur gyors, katonás léptekkel ment át az irnoki szobán és amint a maga szobájába ért, erőlesen becsapta maga után az ajtót. Buly Mihály ur most végre fölemelte a fejét és elszántan dörmögte:

— De még se köszöntem neki!

Pista bácsi a járásbiró ur után ment, hogy lesegítse róla a kabátot. Az irnok kissé megkönnyebülten sóhajtott föl:

— Majd egy kicsivel később megyek be hozzá! Hadd végezzen előbb a ruhájával.

De a másik szobából most kihallatszott a járásbiró ur száraz, kemény hangja:

— Buly! Jöjjön be!

Tüzes mennykővek szaladgáltak Buly ur fejében, lábában pedig fagyos dermedtség bizsergett. Komoran hebegette:

— Hát legyen! Annál jobb, minél hamarabb! . . .

Betámolygott és remegve állott meg a gyűlölt hatalmas ur előtt, aki azonban szóhoz sem engedte:

— Jó, hogy bejött, Buly. Ma helyszini tárgyalásunk van Komjáton. Mindjárt megyünk is, csak szedje elő az irományokat!

Buly ur föl sem emelte a szemét, úgy dörmögte:

— De járásbiró ur . . .

— Délre itthon is vagyunk, nem kell hát semmi előkészület. Csak gyorsan, gyorsan Buly! Magam is minél hamarabb szeretnék visszajönni.

— Majd utközben végzek veled, a kocsiban! — gondolta és szinte jókedvűen ment vissza a szobájába.

Egy félóra mulva ott ültek már a kocsiban, szemben egymással: a járásbiró ur a főülésen, az irnok a kisülésen. A járásbiró ur mindkét kezét belétemette a bundájába, az irnok ellenben összekuporogva tartotta térdén az irományos táskát. És amig a járásbiró ur lehunytt szemmel fujta a füstöt, Buly ur félénk gyűlölettel nézegette az arcát.

Félelmet gerjesztő arc volt az. Csontos álla simára volt beretválva, orra keskeny volt és hajlott, mint a karvalyé, a szemüvege pedig olyan fagyosan csillogott, mintha örökösen a lelkeket fűrkészte volna.

— Majd ha kiérünk a hegyek közé, — gondolta Buly Mihály ur.

Nemsokára vége is szakadt a városkának. Az országút a gömbölyű hegyek közé kanyarodott, amelyeknek rőt erdei közül kifehérelt az olvadó hó. Csend, ijesztő csend volt, csak a kocsikerekek morajlottak és a varjak károgtak. Igazi tragédiához illő színhely.

— Ha most megtámadnám, — gondolta Buly ur. De a következő pillanatban ráförmedt a járásbiró ur:

— Hallja, Buly, ne izegjen-mozogjon folyton! Már megint a lábamra taposott!

— Ha most megtámadnám — gondolta magában Buly ur, — a kocsis okvetlen őt segitené!

Összekuporodott hát jobban. Ugy összehúzódott, mint egy sündiszó, a járásbiró pedig elégtlenül nyujtotta ki zsibbadt lábát.

— No lássa, Buly, hogy elférünk mi itt ketten is!

A kocsi hirtelen megállott egy kanyargónál és a kocsis fejbakarva mondotta:

— Baj van, nagyságos uram!

— No mi az?

— Elromlott a Szolyva hidja, át kell gázolnunk a patakon.

— Hm! Aztán mély az a patak?

— Tengelynél alig lesz magasabb, de azért jó lesz, ha föláll a bakra a nagyságos ur, hogy meg ne ázzék a lába.

A kocsis leszállott és megfogta a lovak zabláját. A járásbíró ur pedig fölállott a bakra és belékapaszkodott az irnok vállába.

— De nehogy megmozduljon Buly, mert belefordulok a vízbe.

— Bele fogom lökni! — gondolta magában Buly.

— Hadd kapjon tüdőgyulladást!

A kocsi megindult a lejtőn, a kerekek zizegve roppantották be a patak vékony jegét és belesüppedtek a vízbe. A fagyos víz lassan-lassan emelkedett, már belényaldosott a kocsiba és körülzírógatta Buly ur lábát, amit vékony, vásott talpu czipő burkolt...

A járásbíró ur egészen rátehénkedett már, úgy hogy Buly ur nyögve görnyedt meg a sulya alatt.

— Ne mozogjon, Buly!

Buly ur pedig kiveresedve, izzadva gondolta magában:

— Ha hazaérek, úgy elverem azt a hitvány asszonyt, mint a kétfenekű dobót!

Saison.

Kezdődik a szezon.

— szept. 7.

Már többször adtam annak a gyanumnak kifejezést, hogy az ujságok vezércikkiróinál és krónikásainál, akik a budapesti életet politikailag és szociológiailag bonczolják, többet ért az egész üggyhez a sarki hordár, aki a budapesti embert nyár elején kiköltözteti a nyaralóba és ilyenkor, szeptember elején, amikor a szezon és az iskolák kezdődnek, visszaköltözteti a féregportól átítatott lakásba.

Legyen szabad az 1906-os számú hordárnak, aki a nyugoti pályaudvar előtt szokott állomásozni, néhány szóval kiterjeszkedni a szezonra, amely most kezdődik. Ez a *rentrée* Budapestienne, ez a *beginning of season* foglalkoztatja most a kedélyeket a szőke Duna mind a két partján.

*

— Nézze, Lövi — mondta nekem a multkor egy ur, aki régi kuncaftom — maga nekem és családomnak már régi barátja, ezért teljes bizalommal fordulok önhöz. Hallgassa meg egy szerencsétlen budapesti családapa fohászát.

A sváb fel fogja rakni szekerére néhány nap múlva a butoromat és ezzel beköltözködünk vissza Budapestre. Ez nem volna semmi, de most kezdődik a bonyodalom. Először is a lakás nem tiszta, pingáltatni kellene és szeretném, hogy a festékbe egy kis

meszet keverjenek, mert a sváboktól hallottam, hogy ez jó a férgek ellen. El kellene hivatni a porszívógépet is, hogy a szőnyegetek és a lakást kiporolja. Már régóta be akarom vezetni a gázt, szólni kellene a gázembernek, de a telefon-hirmondót is be akarom vezetni, mert a feleségem már gyöngeszemű és nem tud olvasni. Amig én ezt a sokféle megrendelést elvégzem, míg a munkásokat össze tudom hozni, abba beleöszülök és beleőrülök.

De még ez se nagy baj. A legkisebbik fiam most kerül az első gimnáziumba és nyakamba kellene venni Budapest összes középiskoláit, hogy hol van még hely egy kis szorgalmas fiu számára. Ez annyit jelent, hogy minden iskolaépületben tizezer emberen kell átfurnom magamat könyökkel és hogy térdem állva kell könyörögnöm a tanárokhoz, vegyék fel a fiamat, ha pedig ez sem használ, akkor szaladnom kell a minisztériumba és Pontiusztól Pilátusig esedezni, hogy engedjék be a fiamat létszámon felül.

A legnagyobbik fiam most iratkozik be az egyetemre jogásznak. Ez maga is elvégezhetné a dolgát, de nem megbízható. Már az érettségi bankett alkalmával is becsapott engem husz forint erejéig és most is háromszor annyit számitana fel tandíj és beiratás czimén. A körmére kell nézni a fiunak és ellenőrizni, hogy nem hazudik-e.

A leányom most megy férjhez — szüret után lesz az esküvője — és szaladni kellene a dolgában az anyakönyvvezetőhöz, az igazságügyminiszterhez, a polgármesterhez, a rendőrséghez, mert a vőlegénye bécsi ember és üzleti dolgaival van elfoglalva, maga a leány pedig nem mehet végig ezen a sok hivatalon, ahol fiatal emberek is vannak, akik nem vetik meg a szépet. Ezt is tehát nekem kellene elvégeznie.

A feleségem még a hurczolkodásnál sem segíthet, mert a gyomorbaja miatt két hétre Karlsbadba kell utaznia.

Ennyi családi bajon felül még adót is kell most fizetnem, ami egyenlő azzal, hogy egy álló hétig minden nap meg kell jelennem az adóhivatalban, míg végre megengedik, hogy fizessek. Azonkívül lakás után kellene nézni, mert novemberre felmondtuk a lakást és újat kellene keresni, most, amikor lakásinség van és egyetlen kapun sincs czédula. Ez maga két hét.

Ezenfelül pótesküdt vagyok és mivel a törvénykezési szünet megszűnt, bármely napon behivhatnak. Ha ehhez hozzáveszem még, hogy van egy peres ügyem, amely miatt mindennap hatszor is ügyvédhez kell szaladgálnom, azt hiszem, kedves Lövi, hogy meg fogok bolondulni néhány nap alatt. En azt hiszem, hogy szegény családom a tönk szélére jutott.

A kis fiamnak nem lesz hely egy iskolában sem, a nagyobbik fiam agyon fogja magát lumpolni és rossz hírű nőkre fogja költeni a tandíjat és a beiratás költségét. A leányom nem fog férjhez menni, mert míg a sok bizonyítványt összeszerezzük, addig vissza is mehet a párti. Adót nem fogok tudni fizetni és büntetésből a háromszorosát fogják reám kiróni. Novemberre nem

lesz lakásunk, hanem ki fognak bennünket dobni a nyílt utcára. Mint pótesküdt sem jelenhetek meg és ezért is horribilis pénzbüntetést kell majd fizetnem. A pörömet el fogom veszíteni, mert nem fogok tudni utána járni. Szóval, kedves Lóvi, a családom, amely eddig boldog és megelégedett volt, ebben a szezonban katasztrófa előtt áll, még pedig semmi másért, csak azért, hogy én nem tudok egyszerre száz ember lenni, nem tudom magamat száz eleven darabra tépni. Hiába pihentem a nyáron, hiába költöttem el egy drága kurára minden pénzemet, három nap mulva olyan leszek, mint egy csontváz és talán meg fogok halni és támasz nélkül hagyni szegény, szegény családomat. Mindezt pedig azért, mert Budapesten a legegyszerűbb és legmindennapibb dolgokat nehezebb elérni és kijárni mint egy dusan jövedelmező színekurát.

Kedves Lóvi, ha van magának szive és egy kis emberi érzés lobog kék zubbonya alatt, még fog rajtam könyörölni. Maga ügyes ember, Budapestet és a szokásait úgy ismeri, mint én a tenyeremet. Segítsen, uram, segítsen. Annyit fizetek, amennyit akar, csak segítsen egy szerencsétlen, boldogtalan, peches családapán...

Sirva fakadt a szegény ember, úgy hogy megesezt a szivem rajta és megigérttem neki, hogy kirántom a bajból. Egy hét óta csak az ő dolgában járok és eddig a következőket végeztem el:

A nyaralóhelyről én jöttem be a butoros szekérel, de az ut felénél a sváb megállt és nem akarta a butorokat tovább fuvarozni. Azt mondta, hogy kevés a kialakított bére és már le akarta rakni a butorokat az ut közepére. A svábot be kellett vinnem egy közeli korcsmába, ahol barátságosabb lett és annyit ivott, hogy olyan részeg lett, hogy nem tudott visszaülni a kocsira. Nekem kellett egyedül a szekérel hazahajtani. A sváb aludt a bakon és ha fölébredt, össze-vissza csókolt, ami utálatos.

Végre nagynehezen hazaérkeztünk. Szerencsére a lakás már ki volt pingálva, a gáz és a telefonhirmondó be volt vezetve, úgy hogy nem volt semmi baj. A munkásokkal, akik a butort felvitték a lakásba, már nagyszerűen tudok bántani. Ha szervezett munkással állok szemben, akkor az önértetére apellálok, »elvtárs uramnak« szólitom és meg minden mint a karikacsapás. Ha nem szervezett munkással van dolgom, goromba vagyok mint a pokrócz és rendőrrel fenyegetőzöm, de igyekszem is jó barátságban lenni a legközelebbi sarkon álló rendőrrel. Ha az urnak magának kellett volna ezzel a sokféle munkással bajlódnia, kétszer annyiba került volna minden mint nekem.

A kis fiu beírásával nagyon sok bajom volt. Egy iskolában annyira tolakodtam, hogy »szemtelen hordár!« kiáltással meg akart verni a közönség. Csak a negyedik iskolában volt szerencsém. Egy kövér öreg ember jött fel a lépcsőn, akinek az iskolaszolga alázatosan köszönt. Ez volt a direktor. Egyedül voltunk, megfogtam a kezét és kezét csókoltam neki. Reám bámult, de én könnyes szemmel kezdtem neki magya-

rázni, hogy milyen tehetséges fiam van és be szeretném iratni a gimnáziumba. Olyan alázatosan és olyan szánelomraméltóan beszéltem, hogy a kis fiu öt perc mulva már be volt írva. Mikor kezemben lobogtattam a beíratási czédulát és a közönség látta, hogy nekem igazgaltalanul hamarabb sikerült a dolgomat elintézni, meg akartak lincselni.

A nagyobbik fiut is én vittem az egyetemre. Ki akart játszani és azt mondta, hogy százhatvanöt forint negyven krajczár a tandij és kilenczvenhét forint hat krajczár a beíratási díj, a szolgálknak pedig legalább huszonöt forintot kell adni. Én nekem azonban annyi dolgom volt már jogász urakkal, hogy tudtam, mit kell csinálni. Bementem a »Politzerhez«, amely az egyetem valóságos alintézménye, ott megtudtam mindent, úgy hogy abból a pénzből, amit a fiu az apjától kizsarolt, nemcsak beírathattam, nemcsak a tandiját fizethettem ki, hanem meg is vásároltam az összes könyveit négy esztendőre előre és azonfelül maradt még körülbelül ötven forint. A fiunak nem tetszett a dolog és »szemtelen hordár«-t morgott a fogai közt, de eléggé érthetően!

Az anyakönyvvezetőnél is eljártam. Egy kövér öreg ur, aki valami dijnokféle lehet ott, elmondta, hogy ehhez a házassághoz kell tizenötfféle okmány, háromszor a polgármesterhez kell menni, négyszer az igazságügyminisztériumba, folyamodni kell hatféle osztrák hatóságához és végül még az sem bizonyos, hogy ennyi utánjárás után sikerül-e a házassághoz engedélyt kapni. Kerülni fog pedig az egész ügy néhány jó ötvenesbe.

— És ön mennyiért csinálná meg az egészet? — kérdeztem bátran.

— Öt forintért — felelte szerényen! Azóta már rendben is van tényleg az egész dolog.

Az adóhivatalban egyszerre hat szolgál is elfogadott volna tőlem borraivalót, de én egy negyed óráig lestem, hogy melyik szolgálra tartozik igazán a dolog és ennek adtam egy koronát. Már mehettem is, rendben volt az ügy.

Megmentettem egy családapát a végső kétségbeeséstől, megmentettem egy családot a katasztrófától, de elgondolom, hogy hány szerencsétlen családapa van Budapesten, akinek nincs olyan mindentudó és ravasz Lóvijé, amilyen az 1906-os számú hordár a nyugati pályaudvar előtt.

Szerencsétlen családapák, akikre ráköszöntött a »szezon«!

Reveur.

A szerelemben legrövidebb terminus az »örökkévalóságig«; leghosszabb az »oltárig«.

*

Öngyilkosság szerelemből? Egy bolond agyonlő egy szamarat.

*

A bátraké a szerencse? Hát az ostobáknak mi marad?

Ahasvér.

(Szinmú egy felvonásban. Irta: *Heyermans* Herman, fordította: *Várkonyi* Ödön.)

Személyek:

KARALIK	PETROV, paraszt
AZ ANYA	BATUSKA, pópa
PETRUSKA, fiuk	KOZÁKHETMAN
A NAGYANYA	KOZÁKOK
KASA, szolgáló	

(Szin: egy kis birtok Nisnij-Novgorod mellett. Idő: jelenkor.)

(Piszkos parasztszoba. A háttérben két törött ablak, melyeken át a hóval fődött országot látható. A nyílásokon a heves szél befujja a havat. Szürkület. Jobbfelől hatalmas szürke kemence, melynek tetejéről széles gerenda húzódik a bal falig. Balra elől gyalulatlan pad, előtte egyetlen asztal, körülötte néhány szék. Jobbra és balra ajtók.)

ELSŐ JELENET.

Karalik, Petrov, az anya, a nagymama. Majd Kasa.

(*Karalik* fejét kezeire támasztva, a padon ül. Szemben vele az asztal mellett *Petrov*; az anya a szamovárral foglalatostodik, a nagymama a kemence párkányán gubbaszt. *Karalik* tipikus zsidóalak; hajlott orr, sötét, ránczos arc. Szürkülő haja és szakála hosszú, rendetlen, fején sipka van. *Az anya* sovány, haja fekete, fején kendő. *A nagymama* hófehér haju öreg asszony. Szemei merevek, kifejezéstelenek, külseje igen elhanyagolt.)

AZ ANYA (mogorván): Kasa! Kasa!

KASA (lassan bejő a baloldali ajtón s egy olajjal telt égő mécsest tesz a kemence szögletére).

AZ ANYA (Kasához): Csukd be az ablaktáblákat.

KASA (a jobboldali ajtón kimegy s látszik, amint künn becsukja az ablaktáblákat).

KARALIK: Olyan késő volna már?

AZ ANYA: A szombat megkezdődik...

KARALIK: Oly nyugtalan vagyok... oly nyugtalan...

PETROV: Hiszen itt vannak a kozákok.

KARALIK (tompán): Későn jöttek... (Szünet.) Olyan nyugtalan vagyok...

PETROV: De hát miért?... Miért?

KARALIK: Már tegnap óta oda van... Tegnap óta...

PETROV: Petruska?

KARALIK (bólint).

AZ ANYA (dühösen összeszorítja öklét): Ó a gyilkosok! Ó a kutya!

KARALIK: Hallgass!

KASA (bejő és belülről is megerősíti az ablaktáblákat. Mig ezzel bajlódik, egy szót sem szólnak).

AZ ANYA (Kasához): Vidd ki ezeket (átadja neki a teás-edényeket). Segíts teríteni! (Elmennek.)

MÁSODIK JELENET.

Előbbie, Kasa és az anya nélkül.

KARALIK: Ó ha visszajönne! Már tegnap óta oda van... Bizonyosan meggyilkolták, úgy mint az apámat. (Az asztalra üt) és ha úgy van...! (Visszatartja magát és arcát kezeibe temeti).

PETROV: No tán mégsem. Hiszen senkisé láttam itt. Senki!

KARALIK (maga elé beszél s fejét kétségbeesetten kezeire támasztja): Te nem vagy kutya mint a töb-

biek... Te nem vagy!... Neked megmondhatok mindent... A lovamat ellopták... a házamat kirabolták... Ez a fiu a mindenem... és ha ezt is elveszik tőlem, végem van... végem!... És most olyan aggodalom szállt meg, mintha előre tudnám, hogy valami rettenetes fog történni...

PETROV: Hiszen itt vannak a kozákok.

KARALIK: Igen, itt vannak!... Itt voltak akkor is, mikor az ő apjának (a nagymamára mutat) kivágták a nyelvét és kiszúrták a szemeit... Ugy félek valamitől...

PETROV (a nagymamára czélozva): Még mindig? (Homlokára mutat.)

KARALIK: Bizony, bizony!

PETROV: De milyen hideg van itt.

KARALIK (a szétzúzott ablakokra néz): Egyik ablak sincs rendesen betámasztva.

AZ ANYA (Kasával jön és teríteni kezd).

HARMADIK JELENET.

Előbbie. Az anya. Kasa.

KASA (két égő gyertyát tesz az asztalra. Az asztalon tarka terítő, tiszta evőeszközök, czintányérok és kanalak, egy törött palaczkban bor, kenyér, sőtartó stb.)

AZ ANYA (szigoruan): Gondolj a szombatra!

KARALIK: Igen... Mindjárt megmosakodom.

AZ ANYA (az asztalhoz támaszkodva): Három vagy négy terítéket tegyék?

KARALIK: Mit gondolsz?

AZ ANYA: Hármat vagy négyet tegyék?

KARALIK (határozottan): Négyet.

AZ ANYA: Ugy sem jön meg.

KARALIK: Mit? Hogy mondtad?

AZ ANYA: Elment, itt hagytok bennünket... Elment, gyáván elmenekült... Tegnapelőtt, mikor kövekkel dobáltak bennünket és ordítottak, mint az elkárhozottak: »Huzzátok elő őket, verjétek agyon a zsidókat!« — itt ült és nem mozdult... És tegnap egyszer csak elment. Érted, elment!...

KARALIK (az asztalra üt): Hallgass, mondom, hogy hallgass!... Hazúdsz!

AZ ANYA: Jól van, jól... Csak azt hiszem — — —

KARALIK: Halott lehet, de gyáva soha!... Soha!... Akkor inkább halott legyen. (Szünet.)

A NŐK (teritenek).

A NAGYANYA: (rekedten, szakadozottan beszél): Ott kinn fú a szél... a szél... (Ujjával megérinti a mellette levő olajmécsest). Tűz... milyen szép tűz...

KASA (halkan nevet).

AZ ANYA (Kasához): Ne neved! Menj innen!

KASA (elmegy).

(Ujabb szünet. Künn süvit a szél.)

PETROV (feláll): De megyek is már.

KARALIK: Menj Isten nevében.

PETROV: Majd reggel visszajövök (kinyitja az ajtót). Egek, micsoda idő! (Begombolja a kabátját.) Hát majd reggel!

KARALIK: Majd reggel.

PETROV (elmegy).

NEGYEDIK JELENET.

Előbbie, Kasa és Petrov nélkül.

AZ ANYA (szelidebben): Gondolj a szombatra!

KARALIK (feláll): Igen, megyek már. (A baloldali ajtónál megáll, halkan). Az utolsó pénteken még mindnyájan együtt voltunk... Szombaton mindenkinek itthon kellett lennie... (Elmegy.)

ÖTÖDIK JELENET,

A nagyanya, az anya.

(A szünetek alatt a vihar üvöltése hallatszik.)

A NAGYANYA (gyermekesen nevet): Én... hehe... elfujom a... világosságot...

AZ ANYA (gyorsan kiveszi kezéből a mécsest és távolabb teszi le): Hadd csak anyám, hadd csak!

A NAGYANYA (rekedten): Ott künn... Éj van... vihar...

AZ ANYA: Hadd csak! Jöjj az asztalhoz!

A NAGYANYA: Nem!... Nem eszem!... A szél szép... Hallgasd csak!... (Halkan): Adonai, Adonai!...

(Kopogtatnak.)

AZ ANYA (összerezzen, kinyitja az ajtót).

BATUSKA (belép).

HATODIK JELENET,

Előbbiek, Batuska.

BATUSKA (széles barna arc; részeg; nyugtalanul tekintget körül, kezei reszketnek): Ugyancsak dühöng a vihar!

AZ ANYA (aggodalmasan): Bizony...

BATUSKA: Északi szél.

AZ ANYA: Az, az...

BATUSKA: Csak egy kicsit kipihenem magamat... (Leül.) Három versztet futottam... Ivanov meghalt... Átkozott gyorsan ment a dolog... Megfulladt... De micsoda idő! Majdnem megvakított a szél. (Körülnéz.) Tökéletes rom a házatok. Na, de hát ti vagytok az okai... Ha megkeresztelkednétek — — —

AZ ANYA (hevesen félbeszakítja): Hadd el az ilyen beszédeket! Inkább megköveztetjük magunkat...

BATUSKA: Ostobaság! De ha a czár akarja...

AZ ANYA: Zsidóknak születünk s mint zsidók akarunk meghalni is. Ezt tartották már szüleink is. — És Isten is úgy akarja... És ezt fogják tartani gyermekeink is...

BATUSKA: Hm! (Gúnyosan.) A gyermekek is?

AZ ANYA: Hadd el... Elég volt a fecsegésedből. Ha másról nem tudsz beszélni, jobb, ha elmégysz.

BATUSKA: Nini! Most verték be az ablakait, s mégis hogy fönn tartja az orrát!... Ne számíts olyan biztosan a kozákokra!... Épen fordítva van a dolog! — — Micsoda ostobaság!

AZ ANYA: Mondok neked valamit... Te pópa vagy... De mondom, hogyha nekünk ilyen rabbink volna, inkább szeretnék pogány lenni!...

BATUSKA (felpattan, megvetőleg): Zsidó!

AZ ANYA: Zsidó! Igen... S hála legyen érte Istennek, hogy az vagyok. S becsületesebb vagyok, mint te!... Hahaha!... Bátyuskám, nem te loptad ki a pénzt a Petrov apjának ágyából? — De igen, te! Petrov maga beszélte el, itt nálunk, érted?... Tolvaj vagy! Rézeges, aki bűzlik a pálinkától! — És ilyen állapotban állottál Ivanov halottas ágya mellett? Te, aki azt sem tudod, mi az Isten! Alávaló zshivány, aki rablásra, öldöklésre biztatod a népet! Gyilkos! (A nagyanyára mutat.) Ezt is te tetted azzá, ami!... Most már tudod, miért tépetném ki inkább a nyelvemet, semhogy a ti isteneteknek szolgáljak, aki...

BATUSKA (vadul, ádáz tekintettel sugva): Tudod, hogy kicsoda keresztelkedett meg? Tudod, hogy ki? —

AZ ANYA (rémülten): Hatalmas Isten!...

BATUSKA: Ó!

AZ ANYA: Hazudsz!!

BATUSKA: Igazat mondok!

AZ ANYA: Nem igaz, hazudsz, hazudsz!...

BATUSKA (ingerülten): Különben majd megmondja ő maga.

AZ ANYA (egy székre rogyik, tompán): Most már mindennek vége...

BATUSKA (fennszóval): Ezért jöttem ide. Magam akartam megmondani, mert — —

AZ ANYA: Lassabban az Istenért!

BATUSKA: Mert a Péter, a te Petruskád most már a mienk!

AZ ANYA (könyörögve): Halkabban, Batuska!... Ha meghallja...

BATUSKA: Most már tudod, mehetek. De fogsz még hallani felőlem... Üdvözlöm a zsidókat! (Elmegy.)

AZ ANYA (halkan zokogva ül a széken. Künn süvölt a szél).

A NAGYANYA: Milyen szép szél!... Adonai, Adonai!...

AZ ANYA (lassan felkel, egy pillanatig figyel az ablaknál, azután leverten az asztalhoz támaszkodik. Majd újra az ablakhoz megy, aggodalmasan figyel s visszajöve az asztalhoz, görcsös zokogásban tör ki).

PETRUSKA (halvány, magastermetű legény, belép. Mikor megpillantja az anyját, zavarodottan megáll. Az anya vad, megvető pillantással néz reá).

HETEDIK JELENET.

Az anya, a nagyanya, Petruska.

AZ ANYA: Te vagy?

PETRUSKA: Én vagyok, anyám...

AZ ANYA (az asztalhoz támaszkodva): Mint zsidó jössz vissza, vagy — — —?

PETRUSKA (izgatottan): Hallgass, anyám, hallgass!... Ne kérdezz, az égre kérlek, legalább most ne!

AZ ANYA: Ott az ajtó!

PETRUSKA: Mennybéli Isten! Ne bánj így velem!... Hallgass meg először!... Hallgass meg!...

AZ ANYA: Zsidó vagy még?

PETRUSKA: Nem...

AZ ANYA: Nyomorult!

PETRUSKA (letérdel): Nézd, anyám — — —

AZ ANYA (durván): Kelj fel!

PETRUSKA: Anyám!

AZ ANYA: Kelj fel!... Itt nincs hely számodra!

PETRUSKA (feláll s a kemence párkányára ül),

(Szünet. Künn zúg a vihar).

PETRUSKA (izgatottan)... Menekültem... Látták, hogy futok s utánam eredtek... Mindnyájan... mintha valami vadállat lettem volna... Kövekkel dobáltak... (fejére mutat) az egyik itt talált el... Futottam, mint egy üldözött farkas... Azt hittem, megfulladok... még mindig fuldoklom... (Szünet.) S most te felindulsz azon, anyám, hogy keresztényen vagyok... (Vadul.) Nem tehettem másként!... A városba mentem... ott volt egy templom... Az ének kihangzott... a béke honolt benne... És ott határoztam el magamat, mint egy halálraitélt... Az Örökkévaló mindig ugyanaz marad, akár itt könyörögnek hozzá, akár ott... (Szünet.)... Anyám szólj!

AZ ANYA: Most már meghaltál a mi számunkra. Menj, még mielőtt atyád idejő! Inkább meghalok, semhogy megmondjam ezt neki. (Halkan.) Hagyj egyedül bennünket... Itt biztonságban vagyunk... A faluban katonák vannak... megvédelmeznek bennünket...

PETRUSKA (feláll): Isten óvjon benneteket, anyám!

AZ ANYA: Ó, ha atyád ezt hallaná!

PETRUSKA: Nincs szavad hozzám?... Ott künn irtózatosságot idéz... Félek kimenni...

AZ ANYA: Szavam? — — Nincs! Tudom, hogy — most már mindennek vége... Menj! Legalább halott-nak fog tartani — s megsirat. (Hevesen.) Siess!... Legalább nem fogja megtudni, hogy nyomorult vagy.

PETRUSKA: Add a kezedet, anyám!

AZ ANYA: Nem!

PETRUSKA: Anyám!... Kérlek!... Könyörgöm!

AZ ANYA: Soha!

KARALIK (vallásos jelvényekkel ékesítve, belép. Az ajtó-nál egy pillanatra meglepetten megáll).

NYOLCZADIK JELENET.

Előbbiek. Karalik. Majd Kasa.

KARALIK: Te vagy? — Csakugyan te vagy? (Hozzá-rohan és kitörő örömmel átkarolja.) Fiam! Drága fiam!... Hát visszajöttél? (Vidáman.) Istenem, micsoda öröm! Most már minden jól van!... Nézd, nagyanyó, visszajött, újra itt van! (A feleségéhez.) Látod... tudtam én ezt — — tudtam, hogy kikerüli a veszélyt. Istenem, milyen áldott ünnep! (Petruskát egy székre ülteti), Beszélj hát, mondd el, hol voltál? Rettenetesen aggód-tunk miattad... Hol voltál hát?

PETRUSKA (felelni akar, de habozva hallgat tovább.)

AZ ANYA: Csak a városba ment, hogy katonákat hozzon magával.

PETRUSKA (félénken anyjára néz) Igen...

KARALIK (feleségéhez): Látod, látod! — Ó Istenem, hogy' köszönjem ezt meg neked? Most már minden jól van. — — Halvány vagy fiam... Nem ettél, ugy-e? Gyorsan, anyjuk, hozd elő az ételt! Olyan jó kedvem kerekedett!

PETRUSKA (feláll aggodalmasan): Nem... azt akar-tam — —

AZ ANYA: Ül le, Péter! (Kialt.) Kasa!

KASA (jön),

AZ ANYA: Hozd az ételt. Nagyanyó, jer!

A NAGYANYA: Nem! Nem!... Nem eszem!... Itt szebb!

MINDHÁRMAN (asztalhoz ülnek).

KARALIK: Mind a két nap azt gondoltam... óh az rettenetes volt... Azt hittem — — Megátkoztam őket... Hogy' menekültél meg, mondd!

PETRUSKA (tompán): Csak ingerelni akartak... Fáradt vagyok... Aludni szeretnék...

KARALIK: Nem; beszélj csak, kíváncsi vagyok. Még itt maradunk egy kissé. Hallgasd csak a szelet... Északi szél... Itt ülünk barátságosan az asztal mel-lett, annál az asztalnál, melynél elődeid is ültek, akiket éppugy üldöztek, mint ahogy bennünket üldöznek. Istenem, milyen boldognak, milyen nyugodtnak érzem magamat — — annyi idő óta először!

A NAGYANYA (ismét közeledett a mécseshez): Szép tűz... El akarom... oltani...

AZ ANYA: De anyám, milyen akaratos vagy máma. Hadd azt a mécses!

KARALIK: Ma van az évforduló!

AZ ANYA: Igen, igen, már három éve!... Három éve!

KARALIK: Látod, fiu, most, mikor ezt a fényt nézem, visszaemlékszem meggyilkolt nagyapádra... Három évvel ezelőtt, ezen az estén történt — —

AZ ANYA: Ha évforduló van, imádkozz a hol-takért... imádkozz érte, Karalik. Először a nagy-apóért könyörögj: Olevé scholem!

KARALIK: Adonai! Három évvel ezelőtt gyilkolták meg őt; mint zsidó halt meg. Adonai, Te mondtad: Teremtünk embert a saját képünkre és hasonlatos-águnkra, hogy uralkodjék a tenger halai s az ég

madarai, a barmok és az egész föld s valamennyi élő állat fölött... Megáldottál bennünket, mondván: Szaporodjatok s töltsétek el a földet, uralkodjatok a ten-gerek halai, az ég madarai és az élő állatok fölött... Te mondad!... És meg fogod átkozni azon embereket, Adonai, mert nem a tengerek halai és az ég madarai fölött akarnak uralkodni, hanem azt akarják, hogy egyik ember szolgálja legyen a másiknak, mert ők a Te nevedben gyilkolnak és hazudnak... Vedd magad-hoz lelkét... Oltalmazd a zsidókat... és köszönöm neked Adonai, hogy visszaadtad holtnak hitt gyerme-kemet... Omein we Omein!

AZ ANYA: Omein!

(Szünet.)

KASA (behozza a kulcsokat. Künn heves szélrohamok).

KARALIK: Mondd el te is az imádat, Péter!

PETRUSKA: Én?

AZ ANYA: Nem, nem! Ő nem!... Mondd csak te, Karalik!

KARALIK: Nem értelek! — Nem értelek bennete- ket... Olyan különösek vagytok. Péter mindig elmon-dotta az imáját... gyermekkorától fogva...

AZ ANYA (megnyugtatva): Igaz... Mondd el az imát, Péter!

PETRUSKA (feláll, izgatottan mormolja az imát).

KARALIK és FELESÉGE (halkan beszélgetnek s bólintanak fejökkel).

PETRUSKA: Boruch ato Adonai... (visszarogyik székébe.) Nem tudom!... Fáradt vagyok!... Beteg vagyok!... Ne őrjitetek meg! — —

KARALIK (bámulva): Nem tudod?... (Komolyan, nyomatékkal.) Az imát nem szabad megzavarni. (Mor-mog.) Boruch ato Adonai Eloheino...

(Az ablakon hevesen kopognak.)

KARALIK és FELESÉGE (rémülten felugranak).

(Ujabb kopogtatás; zürzavaros hangok hallatszanak. A jobb-oldali ajtó hirtelen feltárul.)

KASA (megjelenik a küszöbön, mögötte a kozákhetman).

KILENCZEDIK JELENET.

Előbbiek. Kasa. A kozákhetman és néhány kozák.

KASA: Katonák!

HETMAN: Karalik, zsidó!

KARALIK (halkan): Én vagyok...

HETMAN: Mutasd elő papirjaidat.

KARALIK: Micsoda papirokat?

HETMAN: Az engedélyt, hogy itt lakhatsz.

KARALIK: Mit?... Engedélyt?

HETMAN: Ne fecsegj, ne lopd az időt! Még máshol is van dolgom.

KARALIK: Nem értelek... Mit akartok velem?

HETMAN (egy iratot mutat): Itt a parancs. Idegen-nek vagy beirva.

KARALIK: Én?... Idegen? — —

HETMAN (nyersen): Ne vágj a szavamba, zsidó! Idegen vagy s engedély nélkül laksz itt. Vannak papirjaid?

KARALIK (tompán): Nincsenek — —

HETMAN: Helyes; akkor távoznod kell innen.

KARALIK: Jól van, elmegyek...

HETMAN: Még pedig azonnal!

KARALIK: Azonnal?... Ünnepe van... a szombat előestéje...

HETMAN: Ne kertelj, ugysem használ. Mindenütt ezt mondják. Előre!

KARALIK: Összecsomagolom a holmimat...

HETMAN: Nem csomagolsz semmit! Velem jössz!
A feleséged is.

KARALIK (tompán): Jól van... (Péterhez.) Jer fiam!
Jobb, ha elűznek bennünket, mintha — —

HETMAN: Mondtam már, hogy csak te és a feleséged.

KARALIK: Igen, igen... de a fiam is velem jön...
együvé tartozunk...

HETMAN (hevesen): A fiad itt marad! Ő már tegnap
kikeresztelkedett!

KARALIK (egy székre rogyik): Tegnap... kikeresz-
telkedett!... (Szünet.) Tegnap... (Hirtelen vadul felugrik
s kést kap fel az asztalról.) Tegnap?!...

HETMAN (türelmetlenül megragadja a karját): De most
már elég volt a komédiából! Jössz vagy erőszakot
használnak?

KARALIK: Megyek már... (A feleségéhez). És te
tudtad ezt? (Az anya hallgat.) Tehát egy idegent ültetted
az asztalunkhoz!...

HETMAN: Előre! Indulj!

KARALIK (kérőleg): Szabad még valamit mondanom
neki?

HETMAN: Csak gyorsan!

KARALIK (mialatt beszél, a hetman fél g aggodalmasan,
félíg érdeklődve hallgatja. Az ajtóban a leány és néhány
kozák): Azt akartam mondani... hogy... hogy te...
(Hirtelen kitörve.) Köveztek volna meg tegnap, hogy az
utszélien roskadtál volna össze — — a farkasok táp-
lálékául!... Tépték volna ki a nyelvedet, azt a bűnös
nyelvet, melylyel atyáid istenét megtagadtad!... Ful-
ladtál volna meg akkor, mikor elsőt lélegzettél ezen
a világon! (Felkap egy poharat és földhöz vágja.) Meg-
átkozlak, oly igazán, mint ahogy ez a pohár sohasem
lesz egész, kiteplek a lelkemből, mintha sohasem lettél
volna az én gyermekem! Bujdoss hontalanul, taszit-
sanak ki mindenünnen, mint a bélpoklost!... Meg-
átkozom a gyermekeidet és unokáidat! Te kutya...
te... te... (Fuldokolva összeesik.)

HETMAN (némileg megindulva): Menjünk!

KARALIK: Igen, menjünk... (Kabátot vesz magára.)
Menjünk... Jer feleség!

AZ ANYA (a hetmanhoz): Hova megyünk?

HETMAN: Mit tudom én?

AZ ANYA: És ez az öregasszony? Csak nem hagyjuk
éhenhalni?

HETMAN: A fiad itt marad. Menjünk, az idő rövid!

KARALIK: Igen, igen... az idő rövid... az idő
rövid — —

MINDHÁRMAN (kimennek).

(Az ajtó becsapódik. Künn a leány hangos nevetése hallat-
szik. A vihar szünet nélkül tombol.)

PETRUSKA (az ablakhoz tántorog, figyel).

TIZEDIK JELENET.

A nagyanya. Petruska.

A NAGYANYA: Szép tűz!... (Tapogatja a méceszt.)
Adonai! Adonai!

PETRUSKA (vadul): Hallgass! Hallgass! (A padra
rogyik.)

A NAGYANYA (nevetve): A tűz... szép... Én...
kioltom... (Belenyul az olajba, a lángocska sercseggve
kialszik.)

PETRUSKA (mereven maga elé bámulva nézi).

A NAGYANYA: A tűz.. kialudt!... Adonai...
Adonai!...

(Függöny.)

Ofir.

Ofir, kincses Ofir, ősi, nyomaveszett,
Elzúgott időknék ködös távolából
Ragyogó emléked olykor fölvilágot
S fényes délibábként csodás képet renget.

Hajós népet látok partod felé szállni,
Bányáidnak mesés érczeért hajózva,
Friss szelek fuvalmán dagad a vitorla:
Közel biztatnak már bérceid csodái.

Valamelyik ősem a hajó orrárul,
Vágyban s lázban égve, partod felé bámul —
Salamon királynak hozand kincset onnan.

S a láz, mely átjárta bűvös földed láttán,
Fut rajtam is végig, késő unokáján,
Amikor sejtelmes emléked fellobban.

Kún József.

Krónika II.

Véres angyalok.

— szept. 7.

Anna Mária Spiridovna, élsz-e még, összezuzott
tagokkal, förtelmesen meggyalázott testeddel? Ha élsz,
várd továbbra is a halált, én nem bántalak. Ha meg-
haltál, véres árnyékod hajoljon vállam fölé, úgy olvasd
el, mit gondolok felőletek, zsarnokok Erinniáiról, elnyo-
mott népek boszuló furiáiról. Ti vagytok a legelszán-
tabbak, ti gyöngé nők, akiket megkap egy eszme nagy-
sága. Ti szelidlelkű, jóságos és könyörületességre terem-
tett galambok, a ti kezetekben soha sem reszket a tör
és ha buggyan a vér és megtörik az eleven szeme, a ti
lelketek diadallal száll a magasba, mint zsákmányával
a sas. Éjszaka nyugodtan alusztok, vagy a sötétbe
meredő szemmel még egyszer végig nézitek a magatok
tettét s kihallgatódzó fantáziával élvezitek, mit szól
rólátok a világ kávéházban, klubban, kunyhóban és
palotában.

Anna Mária Spiridovna, Saraffov tábornok biztos
kezü gyilkosa, én tudom rólad, hogy gyáva vagy!
Ti többiek mind, orosz diákkisasszonyok, munkások
lányai, előkelő gyermekek, akiknek agyát befujta a
a szabadság forró sivataghomokja s báránybeczéző
kézzel nyultok a revolverhez, én nem csodálkozom,
hogy gyilkolni tudtok, még azon sem, hogy bárányt
tudtok simogatni s egy fészekből kipottyant fecske-
fiókan siránkozni. Mit tartozik rátok, hogy nem isme-
ritek magatokat s hogy az emberek ráfógták a női
nemre, melyhez tartoztok, hogy a szelidség világa az
övék s a betegápolás a hivatásuk?

A biblia végzetesen téved. Kain leány volt s azért
ütötte le Ábelt, mert annak a fiúja szebb volt. A gyil-
kolás női ösztön és az amazon az igazi katona. A görög

mitológia jobban ismerte a valóságot. Az összes szörnyek nőneműek. Az Erinniák, a furiák, a folkidák, a Meduza és az istennők felváltva a szerelmet és a halált szolgálják. A férfiaknak más hivatásuk van, a nőknek passziói, miket a nagy Jupiter csak tudtuk nélkül fogott valamely czél jármába. A furiák rettenetes munkájukat boldogan, kaczagva végzik. Hajuk mindenik szála külön boldog öntudatban él. Jaj annak, akinek sarkához egy nőnemű elszántság tapad. S az orosz forradalmárok között is a leggyilkosabbak a nők. A nő a született gyilkos, a mivoltánál fogva gyilkolni akaró.

Nem paradoxon ez, csak furcsa, mert a külsőség mást mutat, a közérzés mást tud igazságnak. Ám az asszonyi lélek közelebbi ismerői nem látják furcsának, sőt napnál világosabbnak. A női gyöngédségeket a női gyöngőség diktálta rájuk. Angyalian szelidek, könnyörületesek, könnyen sirásra hajlók, vér látásától irtózók. (Ha a vért, amit látnak, mások ontották.) De bánts meg angyali szelidségű nőt s az első gondolata: halál. Vagy a te haláloed, vagy az övé. A megcsalt nő, aki szíven lövi magát, gyilkolni akart. A golyó a csaló embernek szolt, de csak közvetve érte el. Gyilkolni kellett, hát önmagában tesz kárt, de azzal a tudattal, hogy a másiknak az életét tette tönkre.

Lépj egy hölgynek az uszályára és gyilkolni szeretne. Bánts meg bármily csekélységgel: bosszuja vágyát nem tudja hozzáfokozni a sérelem nagyságához. Egy rossz szó vagy a szerelem elárulása egyképpen hat rá. A nő minden lehet, csak bíró nem. Indulatainak, ösztöneinek nagy egyetemessége nem tűri azt a differenciálást, ami az igazságosságot és az önfegyelmet teszi. Ezért nem lehet nővel okoskodni.

Csak két elem van benne, ami szélső hajlamait, veleszületett kegyetlenségét ellensúlyozza: a fizikai gyöngéssége és az önzése. Indulatainak nem tud mindig engedelmessé válni, mert gyöngé és nem mer, mert gyáva. De a gondolat, a véres, kegyetlen gondolat rögtön felcikkázik lelkében s ott láthatni a legszelidebb nő szemében is, mielőtt a könnyek fátyola rá nem borul.

Bocsássanak meg, édes, viruló asszonyok, lányok, anyák, akik ezer halált halnának gyermekeikért, kislányok, akik sirva temetik kanári madarukat, megcsalt nők, akik ezerszer bocsátanak meg a hűtlen kedvesnek. Csodálom, hogy olyan kevés vér omlik a rózsás, reszkető ujjak alatt. De nem csodálom, hogy gondolkodásukban oly hihetetlen s mégis oly logikus következtetéseket tudnak levonni, melyeket csakis az ő mindenre képességük magyaráz meg. Minden apróság mögött ördögi intrikákat tudnak felfedezni, minden véletlen eltérést a rendestől pokoli szándékok imputálásával magyaráznak. A nő legfőbb dolga: hadakozni a képzelt és konstruált sérelmek ellen. Ők nem tesznek semmi rosszat, de a gondolkodásuk csupa rosszal táplálkozik. A másikról sem tudja feltenni, hogy annak nincsenek kegyetlen tervei, mert neki vannak s róla szintén nem tesz fel.

Ki hinné ezt? Isten mentsen, hogy mindenki higgye. Főképpen maguk a nők ne higgyék. De azért

olykor félelmesen fellobog ez a rettenetes tény. A harag, a szenvedély egyszerűen leperzseli a megszokott külső képet és kiváltja a valóságot. Az idegroham, a hisztéria pedig egyszerűen feltárja a női lélek rettentő östermészetét. Nem, hogy önkivületében gyilkolni tud, a jellemző, hanem, hogy ilyenkor a gyilkolása hideg és megfontolt tud lenni.

Az orosz szabadságharcz küzdelme az emberi szent jogok nevében lázas idegállapot. Ez a láz, ez az egyetemes fenséges idegroham produkálja a női forradalmárt. Az orosz diákkisasszonynak voltaképpen semmi köze a dumához, de a forradalom láza beleállt az idegzetébe s olyan szenzációkat kelt benne, amelyek elnyomnak minden konvencziót és rá nevelt szelid nőiességet. A férfit is elkapja ez a láz és utcái harcokba keveri. A nőnek azonban tört és revolvvert nyom a kezébe, mely ritkán véti el czélját. Nyugodtan tud áldozata mellé állni és öt-hat golyót eresztetni a testébe. A szegény gyilkos! Kivülről bátornak fest, de nem az. Amikor a tettet elköveti, nem is gondol arra, hogy ránézve következményekkel járhat. Gyilkol, mint ahogy más a rászálló legyet elhessegeti, önkéntelen reflexmozdulattal. Csak azután, ha megragadják, ha testi fájdalmakat okoznak neki, amitől irtózik, akkor — Mária Spiridovna, akinél többet egyetlen mártírnő sem szenvedett, tégy mellettem tanúságot — irtóztatós rettegés fogja el s szeretnének a porbaomolva kegyelmet esedkelni s dicső tettüket visszacsinálni. Így van ez, de valamint a normális nőn nyomát sem találni a gyilkos ösztönnek, azonképpen a merénylő és gyilkosnőn nyomát sem látni a gyáva rettegésnek.

A világ szeme rajta van! A világ lássa őt szépnek, a világ hadd higgye, hogy ő hős! És tür mindent és szenved és fél rettenetesen, de szenvedései közepette magára irányítottnak érzi a fotográfépet s mit nem képes elszenvadni a nő a külsője kedvéért? Összenyomorított gyomrot, megdermedt lábat a magas czipősarok miatt és izenként való halált a muszka igazságszolgáltatástól egyaránt.

Nincs férfi, aki a bátorságnak és nyugalomnak akkora tökéletes képét tudná adni, mint a nő, mert a férfi tud igazán bátor lenni s azért ismeri és be is vallja a félelem reszketését, mely minden bátorságnak alapja, feltéve, hogy az illető meg tudja józanul itélni a helyzetet, melyben van. A nő azonban csak kivülről ismeri a bátorságot s azt hiszi, hogy az belül is csupa nyugalom és közömbösség. Tehát olyan nyugalmat és közömbösséget produkál, hogy az ember elhül tőle.

Nagyon természetesen tudom találni, hogy az a szegény lány, aki Durnovo helyett Müllert lötte le Interlakenben, a holttesttől távozva nyugodtan leült a kertben s várta a történendőket. Férfi képtelen erre, mert férfi nem gondol ilyenkor a publikummal. A szegény lány azonban csak arra gondol, ahogy az öngyilkos lány is, mielőtt a vízbe ugrik, tisztára, takarosra öltözködik, hogy halála után rendben találják a holttestét. S el tudom hinni, hogy tévedését hallván, szintén nyugodtan tudja mondani: tévedés, de hát sok Müllernek is

meg kell halnia, ha a föld reng. A férfi őszintén tépné a haját és átkozná tévedését. A nő azonban nem adhatja föl nyugalmát, melyet elhatározott, mert akkor hogyan festene a publikum előtt? Sőt azt is elhiszem, noha még nem tudom bizonyosan, hogy Durnovo helyett Müllert találván, erősíti: nem tévedés volt, Müllert akartam megölni. A tévedés is rosszul illik a biztoskezü forradalmárnó képéhez, ez is ront valamit e fönségen, tehát le kell tagadni. S e tagadás nyomában még hallhatunk egy soha meg nem történt regényt is róla és erről a Müllerről, akit akkor látott először, mikor lelőtte.

Véres angyalok szövögetik életünkbe a színt és virágot. A tőr és revolver Prometheusai mosolyognak ránk és fogadják szerelmes vallomásainkat. Lappangó gyilkosságokat helyezünk érzelmeink oltárára és megbabolázott titkos szörnyetegek válogatnak a szövetek és faconok között, hogy minél jobban tessenek nekünk. A forró fuvallatok, mik olykor végigsöpörnek országokon, világrészeken, függetlenül eszmetartalmuktól bekapnak a lenyüggött női idegzetbe és rettenetes őszinteségre tanítják. A Spiridovnák, Corday Sarolták és a Báthory Erzsébetek meg Katalin cárnók között voltak éppen semmi különbség. Asszonyok, akik felszabadultak, akiknek vagy hatalmuk, vagy ürügyük van arra, hogy megnyilatkoztassák magukban a nőt, a maga teljes véres és kegyetlen őszinteségében.

Kóbor Tamás.

Olvasom . . .

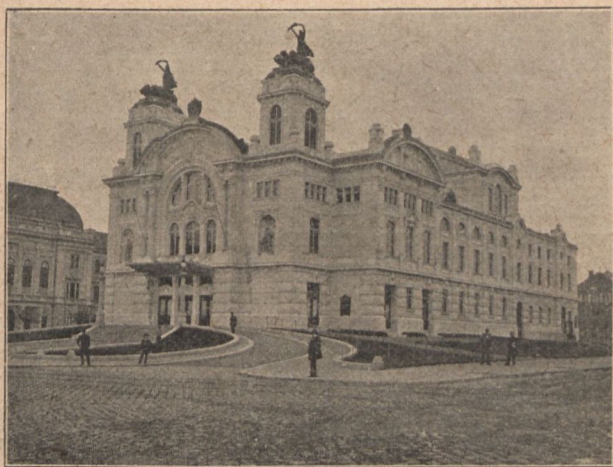
MEGINT világraszóló szenzációkat olvasok a nagy melegtől összehuzódott érdekességű ujságokban. Alig csillapult le az egyik, már a másik is megérkezett és úgy lehet, hogy mire ezek a sorok a nyájas olvasó elé kerülnek, már egy legujabb gyönyörben gyötrődnek Európa szép asszonyai. Még csak nem régiben nyilallott a földgömbön és kapcsolt részein át az a

A kolozsvári régi színház.

hir, hogy D'Annunzio egy új mosdóvizet talált föl, a csodatékony Aqua Nunziót, amelylyel ez az undok kis piros gnóm, ez a vézna, kopasz kecskeszakállu kis fene illatossá, puhává, asszonyossá mosdja az irháját,

hogy az olasz marchesák, hercegnők és a polgárlányok végképpen megtébolyodjanak tőle. Még csak most volt az Aqua Nunzio, és most itt a gyászoló D'Annunzio: a kutyája halt meg, selymes, puha,

A kolozsvári új színház.

zseniális kutyája, amelyet úgy szeretett, mint ahogy a többi kokottok szeretik az ő kutyájukat. Az egész világsajtóban jajong a dicső olasz, és máris bejelentette, hogy egyrészt emlékszobrot állít a felejthetetlen ebnek, másrészt szőnyeget csináltat a bőréből, sőt elégiát is fog írni az emlékezetére. Nem tudom, hogy mit hoz a holnapi nap, de nem lehetetlen, hogy még következik annak a bejelentése, hogy milyen tintatartóból és milyen beteglilaszínű szobában fogja az említett elégiát megírni a ragyogó svihák, mert D'Annunzio ama boldog emberfajtából való, amely örülden ellentállhatatlan meggyőződéssel hisz önmagában és olyan hangsúlylyal tudja beadni a világnak a maga apró ügyeit, azt, hogy hány kilót fogyott a nyáron és hogy kinek a szívet taposta össze tegnap, mintha mérhetetlen gazdagságba engedne bepillantást, mintha az is megrenditené a világot, ha ő náthás, vagy ha a kutyája kilenczet fiadzott. Az pedig régi dolog, hogy ha valamit vakmerően, ellentállhatatlan szemtelenséggel ordítunk az emberek fülébe, azt az emberek végre is elhiszik, és D'Annunzio egész komótosan megélhetne a szerelmeiből, a kutyáiból, a tintatartóiból, a gyomorgörcseiből és egyéb viselt dolgaiból, anélkül, hogy egy szemernyit is írna. Hogy pedig mégis ír, és pedig bőditő színvaksággal, gazul szépen ír, ez csak azért van, mert még D'Annunzio sem szabadulhat meg attól a parancsoló konvencziótól, hogy az írónak írnia kell. Hiszen Itália végre is Európában van, és az csak Magyarországon történhetik meg minden konvenczió oldalbarugásával, hogy az ember művészsze lesz pusztán azáltal, hogy elgázol száznegyven libát.

*

RÉGEN mondom, hogy Páris a világ fővárosa, sőt, ha jól emlékszem, kollégáim írásaiban is olvastam már ilyesfélét. Most is bámulatosan oldottak meg odakünn egy problémát, olyan egyszerűen, hogy az ember csodálkozik, hogy ez a megoldás már régen nem jutott az illetékes tényezők eszébe. Arról van szó, hogy a párisi állami színházakban a női kalapokat leparancsolták a nők fejéről, miután megelőzőleg évekig próbálgatták megfejteni azt a kérdést, hogy a női kalapok ellenére is lásson valamit a publikum a színpadon történő csudákból. Tehát le a kalappal, ez a megváltó

ige s ezután a nézőtérén kalaptalan nők fogják hódítani a párisi szíveket. Az egész ügy igen komoly és alaposan el van intézve, fölöttébb hasonlóan a gordiusi csomó, vagy a kolumbusi tojás közismert históriájához, csupán ama híres gall humort nem érzem ebben az elintézésben, azt a humort, amely állítólag csudálatosan finom, amelyet olyan sikeresen rejtegetnek a francia drámairók a langyos szentimentalizmus és az apró malaczságok maszkja mögé. A gall humortól elvártam volna, hogy valami ilyesfélét intézkedjék: hagyja meg a nőknek az ő kalapjukat, mint ahogy ez az udvarias francziákhoz illik, de szeparálja őket a férfiaktól, ültesse külön csomóba az urakat és külön csomóba a hölgyeket. Így a dolog magától elintéződnék, még pedig kétféle irányban: először is kitünnék, hogy komolyan akarták-e látni a párisiak a szinpadi csudákat, mert ha nem, akkor vissza fogják követelni a nőket és belenyugosznak a kalapba. Ha pedig nem követelik vissza és a nők egy csomóba maradnak, akkor még simábban megy a dolog, mert rövid időn belül megennék egymást a nők. Nem azért, mert a szinpadi csudákat nem látnák az egymás kalapjától, hanem azért, mert folytonosan látniuk kellene az egymás kalapjait.

*

OLVÁSOM, hogy Succi mester megint koplal. Régebben azt mondták volna, hogy úgy koplal, mint egy magyar művész, mióta azonban a művészek minden nap ebédelnek, csak azt lehet mondani, hogy úgy koplal, mintha fizetnének érte. Pedig nem fizetnek, sőt, hogy úgy mondjam, egész önzetlenül koplal a nagy éhező, egyszerűen azért, mert nem koplalhat, nincs kinek koplalni, vagyis világosabban szólva, Succi faczérkodik s ennek folytán esetleg bele fog halni abba, amiből eddig élt. De hát hajh, ez a művész sorsa e földön, elhagyja a publikuma, ha nem halad a korrallal, már pedig Succi nem haladt, mert ő mindig csak koplalt és megint csak koplalt, elfeledve azt, hogy ujabban sokkalta inkább érdekli az az embereket, hogy milyen uton-módon lehet emberségesen jóllakni.

Marco.

Az ananász.

I.

Kedves Jakab!

Ne vedd rossz néven, hogy ilyesmiért levelet írok, akit mindennap huszszor is fölkereshetnék a lakásodon, vagy az irodádban, de valami furcsa érzés ösztönöz arra, hogy írjak neked. A mult héten szíves voltál eljönni a hugom lakodalmára. A lakzin nagy buffet volt és a buffetben volt egy egész ananász. Meg volt hámozva, szeletekre volt vágva, pont fél tizenkettőkor még láttam. A buffetben akkor még nem volt senki. Háromnegyed tizenkettőkor újra bementem a buffetszobába, s akkor az ananász már nem volt ott. Azóta egyebet se tettem, mint azt kutattam, hová tűnt ez a drága jó gyümölcs. Most, egy órával ezelőtt tudtam meg, hogy te ezt az ananászt egymagad, az egészset, egyszerre, úgy ahogy volt, megetted. Helyesebben: hogy te etted meg az ananászt. Oly pokoli dühben vagyok, hogy ezt meg kell írnom neked, sietve, amig meleg a bosszum: Jakab, tudom, hogy te etted meg az ananászt, az egészset, tudom, hogy

befaltad két perc alatt. Bármint titkoltad, Jakab, diadallal ordítom a füledbe: rájöttem, Jakab, rájöttem, szégyeld magad, mindnyájan tudjuk, te pofáztad be az ananászt.

Egyébként ölel barátod

Edus.

II.

Kedves Edus!

Akármit csinálok, azt már nem mossa le rólam senki és semmi, hogy én ettem meg az ananászt. Ez, fájdalom, már nem titok: én egy felsült vendég vagyok, rosszabb, mint a szivarlopó, rosszabb, mint a borralót nem adó, rosszabb, mint az, aki egy üveg pezsgőt visz haza a télikabátjában. Smuczsig, falánk, tolvaj voltam, én vagyok az utolsó ember a világon. De most már nem maradok magam a szaftban. Ezt neked, illetve a hugodnak Kovácsi Rózsi árulta el, mert ő kapott rajta, mikor az utolsó négy szeletet kaptam be egyszerre. De Kovácsi Rózsi háttal jött be a szobába, abban a hitben, hogy ott nincs senki és onnan intett Stein Jenőnek, aki nős ember és aki szájon csókolta a függöny mögött.

Egyébként ölel

Jakab.

III.

Kedves Edus!

Sietve írom e pár sort, hogy mama meg ne lászon. Ez egy komisz rágalom. Hogy én, aki istenitelek Téged, megcsókoltam volna azt az undok Steint, ez hazugság. Ezt neked csak a Steinnak a felesége mondhatta, akit láttam a Stefánia-uton a Borovszkival, amint egy csukott konflisnak intettek és beleültek és lefüggönyözték. Pfüj.

Higy, higgy, higgy benem.

Rózsi.

IV.

Tisztelt Stein ur!

Levélbeli megkeresésére szívesen kijelentem becsületsszavamra, hogy felesége ő nagyságához csupán a legmélyebb tisztelet, s a mintafeleség és mintaanya iránt érzett hódoló bámulat füz. Soha egy rossz gondolattal nem közelíttem hozzá, s olyan aljas rágalmat, hogy lefüggönyözött kocsiba ültem vele, csak olyan perverz és elvetemült agy találhatott ki, mint az elvált Stroglitzné, aki folyton rágalmaz, mert még az irodámban is üldözött szerelmi ajánlataival, amelyekkel együtt kidobtam.

Dr. Borovszki.

V.

Tisztelt Stroglitz ur!

Nem szólitom önt többé férjemnek, mert a válás óta nem is használom az ön nevét. Arról nem tehetek, hogy az emberek ma is Stroglitznének neveznek, s így visszautasítom az ön tiltakozó levelét, melyben azt írja: »fájdalommal kell hallanom, hogy egy, az én

nevemet jogtalanul viselő nőről mondva lesz, hogy egy bizonyos nevezetű Borovszki az irodából kidobta, mert szerelmi ajánlatokkal ment oda. Bár most már semmi köze hozzám, de mégsem türhetem az ilyen rágalmat. Az ilyen piszokságot önnek csakis Blazák ügyvéd mondhatta, aki válópörömet vitte és azt követelte, hogy szerelemmel fizessek neki, amit nem tettem meg, és innen a bosszu.

Tisztelettel, volt neje

Dóra.

VI.

Csupor ur!

Pimasz hangu levelére, melyben az ügyvédi kamaránál való följelentéssel fenyeget, azért Strogitzné nevű ügyfelemtől állítólag szerelmet követeltem ügyvédi minőségemben, csak az a megjegyzésem, hogy ön egy szemtelen rágalmazó. De tudom, honnan fuj a szél: ezeket az aljasságokat dr. Atkai »kollégám« (pfuj!) terjeszti rólam, akinek egy kliensét átvettem, s aki ettől a klientsől nyolczvan pengőt sikkasztott, mely összeget én pöröltem tőle vissza. Sértéseimért állok rendelkezésére.

Dr. Blazák.

VII.

Kedves Jakab!

Őszintén bocsánatot kérek tőled, azért a mult héten azt az ananász-levelet irtam. Ugy látszik, be voltam rugva. Bocsáss meg ezért bolond barátodnak és békénk jelül fogadd az ide mellékelt kosár pezsgőt. Felejtük el ezt a számárságot. Csókol

Edus.

VIII.

Édes Edus!

Persze, hogy megbocsátok. A pezsgőt azonban együtt isszuk meg ma este, nálam. Két jó nő is lesz. Viszontlátásra!

Jakab.

A többi ügy vigan nő, bogozódik, fejlődik, komiszodik tovább.

Vessző.

A szerelmes ember mindig szeretetreméltóbb akar lenni, mint aminő természettől fogva. Ezért lesz rendszerint nevétségessé.

*

Egy roué emlékirataiból: Nem érdemes ballerinákkal kezdeni; épen olyan romlottak, mint a tisztességes asszonyok.

*

Egy összetört borospohár nagyobb lármát csap, mint egy összetört szív.

A művészvilág nyilatkozik minden számunkban arról, hogy a Diana-arczkrém és Diana-szappannál nincs jobb szépítőszert a világon. Szeplőt és pattanást 4 nap alatt elmulaszt.

Van a szívemben . . .

Van a szívemben sok melódia
Vágyak tüzéről pattant sok vad ének
Az én szívemben élnek még a forró
Lázban fogant, sikoltó szenvedélyek.

Még játszik vélem sok nagy gyermekábránd,
Melyért a bűvös vándorútra keltem
S van még gyönyör, mely lágy varázsütéssel
Csodás mámorba részegíti lelkem.

De vérbe fojtom minden vágyamat,
A szenvedélyt, amelynek láza éltet
S kiirtom zsongó, csattogó szívemnek
Legszébbik álmát — ha te meg nem érted.

Kitépem busan és kegyetlenül
A színeket, amelyek bennem élnek
S megátkozom bohó melódiáit
Az ifjuság százszorszent ihletének!

Ugy tűnjek el, mint gyertyafény a ködben
És csapjon össze vak homály felettem —
Ha te nem érted, soha más se tudja,
Hogy én ki voltam és minek születtem.

Hogy a viláért kellett volna élnem
S bár úgy szerettem, elfeledtem érted —
Ó mondd, mit ér, a vágy, a szent rajongás,
S mit ér a szívem, ha te meg nem érted?!

Mezei Sándor.

INNEN-ONNAN.

> **Washington szobra.** Az amerikai magyarok hazagon-dolásának és kettős hazaszeretetének szép emléke pár nap mulva már diszíteni fogja Budapest szoborban szegény vagy gyarló utczáit. Leleplezik nemsokára Washington budapesti szobrát a régi és az új haza magyarjainak testvérünnepe között. Az erős koncepczióval megcsinált, nemesvonalu és mozdulatos szobor Bezerédi egyik legsikerültebb alkotása. Amerika nagy fiának ez az emléke nemcsak érzésben és megértésben, hanem a művészet szent nevében is kapocs lesz, amely összefűz két szabadságszerető népet.

* * *

□ **Apponyi.** Huszonöt évet Apponyi Albert életéből és Magyarország történetéből ünnepelnek szombaton Jászberényben. Negyedszázaddal ezelőtt a remek tehetségű ifju sokat vitt magával mesterei gondolkodásából, ma a még mindig fejlődőben levő államférfi pusztán a saját leszűrt tudására és gondolkodására támaszkodik. Politikai jelentőségéről beszélni tautológia volna. De mint egy egyéniség fejlődésének folyamata, Apponyi Albert élete studiumra érdemes. Ellenfelei és barátai is sok inkonzekvenziát látnak benne. Pedig minden egyes állásváltozása csak egy-egy fejlődési foknak a diadalmas betetőzése. Ki lehetne részletesen mutatni, hogy minden egyes évnél alakulatai és tapasztalatai miként nyomódnak le Apponyi egyéniségében és módosítják alakulását. Az inkonzekvenzia szeszélyes görbét csinált volna pályafutásából, de az érlelő elme műve egy merészen a magasba futó egyenes vonalat

teremtett. Mindig a nemzeti irányban, mindig a nagyobb függetlenség felé, míg végül ama nevezetes novemberi fordulat után a fejlődés útján odajutott, ahova minden fiskális azt hiszi, hogy rögtön juthat: a függetlenségi pártba. Beiratkozni a pártkörbe, azt lehet. Elhatározni, hogy meggyőződéses a függetlenségi program legyen, azt is lehet. Beleszületni ebbe a gondolkodásba szintén. De egy kopott más meggyőződésből kifejleszteni az utat s a maga útján a maga számára feltalálni azt a programot, melyhez a nyáj ingyen jut: ahhoz egy negyedszázad még Apponyinak sem sok idő.

* * *

> **Oroszország csődje.** Az események soha és sehol nem úgy lyukadnak ki, mint ahogy a legjobb célzők is megcéllozzák őket. Napoleon nagy, konzisztens európai birodalmat akart alapítani és felforgatta, összedarabolta egész Európát, a francia forradalom a legvéresebb zsarnokságba fulladt bele, az olasz egység az epedett boldogulás helyett páratlan tömegnyomoruságnak lett a szülőkévé. És úgy tetszik, sőt bizonyos, hogy az orosz forradalom sem oda fog elsülni, ahova czélozva volt. A Romanov-hatalom megdöntésére s a népszabadság kierőszakolására dobott bombák megöltek egy csomó tábornokot, kormányzót, sőt nagyherceget is, de egyúttal a levegőbe röpitették Oroszország hitelét is. A fehér ország a csőd szélén áll, hitele sehol nincs többé, kincstára kiapadt, kasszája kiürült. És ez a pénz, ez az Isten nem adta pénz, ez a negativumával aktiv gazdasági momentum meg fogja ölni az egész orosz forradalmat. Mert tapsot és rokonszenvet arathat egész Európától az esetleg diadalmaskodó forradalom, de pénzt, azt nem fog kapni tőle. Ellenben az újból megerősödő cári hatalom közgyűlésnek fog örüdeni és mindnyájan meg fogjuk vetni, de — pénzt azt adunk neki. Mert nincs hitelképesebb ember a világon, mint a hatalmában egészen biztos zsarnok. Így azután az orosz forradalom eddig leszűrhető tanulsága mindössze annyi, hogy pénz beszél, bomba ugat.

* * *

△ **Munkásbiztosítás.** Egész héten át ül Sztérényi József államtitkár elnöki székben s vezeti a munkásbiztosításról tanakodó anketet. Ül, vezet és vitatkozik. Minden egyes felszólalásra rögtön válaszol s válaszával körülbelül le is tárgyalta a felszólaló bölcsességét. Csodálatosan verzátus ember, akit semmi sem talál készületlenül, különösen a felszólalásra előre készült ankéten nem. A szociálisták, akik ugyancsak keményen mennek neki Sztérényinek az ujságukban, ahol ő nem felelhet, a kongresszuson sokkal szerényebbek és magányosabbak. Mert az ujságukban nem találnak a javaslatra annyi kifogásolni valót, amennyi elismerésreméltót találnak az ankéten Sztérényin. De legyen bár a szociálista kérlelhetetlen, nekünk pugrisoknak örömről telik Sztérényiben, aki oly szépen dolgozik, hogy amit csinál, az valóban el is készül.

* * *

> **A frakk.** Hát mégis győztek a pinczerek, nem fognak frakkot viselni. S én ismétlem s a győzők szemébe is merném mondani: nem a frakk fáj nektek, hanem hogy pinczerek vagytok? Mi haszna vetik le a frakkot? Nagyobb tisztességben részesíti őket a vendég, ha ők azt hiszik, hogy most nem látzik meg rajtok, hogy pinczerek? Nem szorulnak többé borra-valóra? Beválasztják most őket a kaszinókba? Vagy olcsóbban fognak most öltözködni? Ez a frakk, melyet a pinczerek levetettek, a társadalmi muzeumba való, érdekes jeléül a nép retentő arisztokratizmusának. Bolond demokraták, akik azt

hiszik, hogy egy országnak az egyik emberrétege más lehet, mint a másik. A nemzeti kaszinó, mely nem fogad be szegény embert s nem szívesen polgári gazdagot, csak azt teszi, amit a pinczérhad, mikor nem akar frakkot viselni, a hadnagy, mikor nem szereti, hogy a rendőrtisztviselőnek is tisztisapkája van s a kőműves, mikor nem akar egy asztalhoz ülni a következőlegényrel. A frakk győzött, de az urhatnám döntötte el a küzdelmet s ameddig tart az a törekvés, hogy valamennyien urak legyünk, addig — frakkal, vagy frakk nélkül — áll az igazság, hogy valamennyien kelnek vagyunk.

* * *

△ **Zigány.** Megint fogságban ül a röpiró. Ezúttal politikai dunklin, hitvány erdőüzletben. A vád szerint zsarolás irányában. Nekem voltaképpen az erkölshöz semmi közöm s Zigány Árpádot, az erdőmestert, nem nézem le jobban, mint a Zeysig-röpirat szerzőt munkában a hazafit. Ott is, itt is, érdekes ember, egy kitünő példány, melynek típusát kevésbé ismerik. Ez a típus szemben áll azzal a világgal, melynek közepében s melynek konvencziói között élnie kell. Egy csomó hazugságot általán mellőzvé, egy csomó másik hazugságot teremtett magának, mivel hazugságok nélkül élni egyáltalán lehetetlen. Zigány, a napszámos, aki semmivel sem azonosíthatja magát, mert minden létező rajta tipor és megkeseríti az életét, mindent csak matériának néz. Ahogy a követő a követ, úgy kezeli ő az írásai anyagát. Megfogalmaz mindent, amit rendelnek, ahogy a suszter csinál cipőt a legnagyobb szentnek és a legnagyobb gazembernek egyaránt. Hohenzollern? Koaliczió? Le az álarcczal? Erdőpanama? Tessék parancsolni és fizetni, nem házbért és mézáróst kell fizetni pénzzel és nem meggyőződéssel. Zsarolás? Dehogy is. Üzlet. Az egyiknek ennyit ér a röpirat, ha megjelenik, a másiknak annyit, ha nem jelenik meg. Hát melyik ad többet? Ez nem zsarolás, hanem arbitrage, ahogy a börzén a konjunkturák matematikai kihasználását nevezik. A kiverő ember küzdelme a kiverőkkel — lehetséges, hogy az ne a fogházon keresztül vigye hősét? Hiszen a többi erősebb s vannak törvényeik és bürtöneik vele szemben!

* * *

△ **Mágnás-házasság.** Az Andrássy-család és a Lichtenstein-család összeházasodott. Hiába adjuk a sansculotte-ot, hogy ez két mágnás-család privát öröme — nem így van. A gazdagság és előkelőség közügy, mert közérdeklődés. Ha a demokrata közvélemény nem vallaná ezt, a demokrata előfizetők után élő sajtó nem közölné két oldalnyi tudósításokat erről az eseményről, följegyezvé minden notabilitást és ajtónállót, aki csak jelen volt. Az arisztokráciát lehet szidni, földjeiket szét lehet osztani, kastélyaikat föl lehet gyujtani, de pompájukat, fényüket, menyasszonyaikat és vőlegényeiket alaposan meg kell bámulni.

* * *

> **A császár nem ér rá.** Ha a császár csak amolyan mindennapi császár volna, valóban senkisé is csodálkoznék azon, hogy nem ér rá. Elvégre is a császár feladata, hogy uralkodjék és az uralkodás nincs hivatalos órákhoz kötve, az imperátor nemcsak délelőtt nyolcztól tizenkettőig és délután háromtól ötig uralkodik, hanem cészár akkor is, amikor a kishivatalnok ebédel, sőt akkor is, amikor a segédtelevélvezető az ebéd ellenkező részét végzi el. Szóval a közönséges császár sohasem ér rá semmire, mert neki mindig uralkodni kell. De most Vilmos császárról van szó, a kivételes császárról, arról a fürge uralkodóról, aki negyvennyolczczá tudta

tenni a huszonnégyet. Már hogy az órák huszonnégyét. Ez a csodálatos idősokszorozó ember az egyik félidőben uralkodik, a másik félidőben dalt ír Aegirhez. Aztán megint uralkodik egy kicsit, azután meg fest hamar valami szimbolikus képet. És így tovább. Most azonban nem ér rá. Kijelentette az amerikai konzulnak, hogy egyáltalán nem ér rá arra, hogy átmenjen Amerikába. Pedig olyan fogadást ígért neki a konzul, aminőben még embernek soha része nem volt. És a császár mégsem ér rá Amerikába menni. Nincs ideje, nincs érkezése. A rosszhiszeműek azt hiszik, hogy talán a Henrik herczeg ismeretes kellemetlen fogadása, vagy pedig a pattersoni anarkisták körme miatt. Mi azonban, jólelkűek, tudjuk, hogy Vilmos császár csupán csak azért nem ér rá, mert még jobban és még többet akar uralkodni; Mert népe szeretete az uralkodó legszebb jutalma.

Művészet.

Faragó József.

Váratlanul, fiatalon és szerencsétlenül meghalt egy művészlelkű ember, akihez még nemrég nagy reményt fűztek és aki magában még jobban bizott, mint bárki más a világon. Faragó József, az élezlapoknak még nemrég kedves Faragója, hirtelen kioltotta az életét messze idegenben, Münchenben, szeretett felesége halálának első évfordulóján.

E szegény, szomoru halott körül most valóságos tetemrehívást látunk. Ime, mutatnak reá, itt fekszik kiterítve egy halott, aki nemrég még a magyar közönség kedveltje volt, míg meg nem szállta a nágyravágyás és kiment külföldre, ahol hozzá hasonló tehetség van ezer, nála nagyobb pedig több mint száz. Nálunk az elsők közt volt, idegenben pedig a hajótöröttek, a szárnyaszegettek közé került. A morál tehát ebből az: magyar, ne hagyd el a vasgyűrűt, amely téged e szép hazában az európai kulturától elhatárol.

Aki nem tud tovább olvasni az abécénél, elfogadhatja Faragó Józsefet mint a nágyravágyás szomoru megbűnhődésének, egy ékesenszóló akadémikus példáját. De nem azért vagyunk itt, hogy hangulatos ujságcikkek közellátó bölcsességét készpénznek fogadjuk el, a mély részvét nevében.

Az igazság, amely az ujságok sorai közt lappang, az, hogy Faragó József, amikor még kezdetleges, kiforratlan, készületlen, alapjában véve dilettáns rajzoló volt, a közönség kedveltje lehetett. Amikor pedig igazán fejlődésnek indult és jobbra vágyott mint arra, hogy a napi politika üresfejeinek semmitmondó arcait torzítsa, akkor kedvének szárnyát szegte az, hogy művészi ambíciói számára ebben az országban nincs tér. Kimenekült kül-

földre. De már későn, amikor nem tanulnia, hanem alkotnia kellett volna. És nyilván ebben rejlik a szerencsétlensége.

Nálunk igen fiatalon és igen kezdetleges korokban érvényesülnek az emberek, akiket a közönség magasabb izlése nem ellenőriz. Nem igaz, hogy nálunk érvényesülni nehéz, sőt azt lehet mondani, hogy kevés helyütt a világon van annyi alkalma, egy tehetséges fiatal embernek, hogy az erejét már korán megmutathassa. Amíg megmarad kezdetlegesnek, kiforratlannak, addig a közönség primitív izlése savourálni is tudja. De próbáljon csak nőni, próbáljon túlnőni a jó öreg akáczfákon, nincs többé helye, nincs tere ebben az országban. Sajnos, máshol sem. »Itt élned, haldod kell.« Mert amit itt elrontottak, elkényeztettek rajta, azt többé semmiféle kultúra ereje nem tudja helyrehozni. Ezért ment ki hiába Faragó József a német kultúra emlőjére.

A tipikust siratjuk Faragó Józsefben, mert nem lesz egyedül és még sokan fogják követni az ő tövises, kétségbeesett, katasztrófához vivő utján. Ez a föld egyre termi a nagyrahivatott csemetéket, de nem ad nekik táplálékot, hogy nagyra nőhessenek. Sehol a világon nem kell a művésznek arra gondolnia, hogy odahaza nem élhet meg, jobb tehát, ha már fiatalon gazdagabb kulturaközéppontok felé tendál. Mit ébresztgetik nálunk a művészet sovány szellemét, ha nem tudnak neki enni adni?

A szegény szerencsétlen halott, akitől a sors feleségét, illuzióit, életkedvét egymásután rabolta el, mint ember is megérdemli mély és igazi részvétünket, mert nagyraemelt, tehetséges ember volt és jobb sorsot, jobb hazát érdemelt volna.

Plume.

SZINHÁZ.

A kolozsvári új színház. A legszínházbajáróbb publikumnak nagy az ő gyönyörűsége, elkészülvén az új színház, amely most nyitódik meg a Herczeg Ferencz alkotásaival. A kolozsvári publikum őszintén örül az új háznak mert nemcsak jó és szép az a színház, olyan jó és olyan szép, mint a többi Fellner- és Hellmer-féle mű, hanem derék és becsületes is, mert a kipróbált szabályokhoz való hűségben épült föl, s végre dokumentuma lett a mi ragaszkodásunk és szeretetünk állandó voltának, amelyből kifolyólag még akkor is Fellner- és Hellmer-féle színházakat építettünk, mikor már Európában egész másféle színházakat építenek. Igen tisztességes mű ez az új színház, de azért abszolúte nincs kizárva, hogy belül mégis lesz művészet benne, mert az a szeretet és az a nagy lelkesedés, amelylyel a kolozsváriak az ő színházukat frekventálják, megérdemel ellenszolgáltatásul jó előadásokat, s hiszszük is, hogy ezt meg is kapja, mert minden publikum megkapja azokat az előadásokat, amelyeket megérdemel.

Ha öszül a haja, ne használjon mást, mint a Stella-vizet; ez nem hajfestő, de oly vegyi hatású szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Használata egyszerű, hatása páratlan. Ára 2 K, Zoltán Béla gyógytárában, V., Szabadságtér, Sétátér-u. sarkán.

KÖZGAZDASÁG.

A »The Mutual« newyorki életbiztosító-társaság arról értesít bennünket, hogy *keleti igazgatóságát*, melynek székhelye eddig Páris volt, Budapestre helyezte át és annak vezetésével itteni vezérigazgatóját bízta meg. Ezáltal a magyarországi vezérigazgatóság hatásköre jelentékenyen kibővült.

Első Leánykihásító Egyesület mint szöv. Gyermekek- és életbiztosító intézet. (Budapest, VI. ker. Teréz-körút 40-42. sz.) Alapított 1863. évben. Folyó év augusztus havában 1,908.200 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1,727.400 K értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében 96.255 K 69 fillér fizettetett ki. 1906 január 1-től augusztus 31-éig bezárólag 12,045.800 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 10,491.600 K értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében a f. évben 683.146 K 44 fillér és az intézet fennállása óta 10,849.050 K 74 fillér fizettetett ki. Ezen intézet a gyermek- és életbiztosítás minden nemével foglalkozik a legolcsóbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.

HETI POSTA.

Nagy-Becskerek. 1. A versek nem használhatók. 2. Az ilyen dolgok kikutatására valóban nincs időnk.

Glogon. Komoly lehet az ember versben és prózában egyaránt. De fontoskodni még prózában sem szabad, nemhogy, mint ön teszi, kötött formában.

N. M. M. Brüsszel. Nemcsak térben, hanem gondolkodásban, érdeklődésben is nagyon távol esik a mi közönségtől ez a tárgykör. Köszönjük szives ajánlatát, de mellőznünk kell.

R. M. A beküldött apróságok nem voltak közölhetők.

H. E. Ez nem vált be.

Okolicsnó. Magánlevél megy.

Z. B. M. Semmi elviratás. Jönni fog. A bélyeget megtartjuk és házat veszünk rajta.

R. K. Köszönjük, más helyről kapunk.

W. Ö. Szeged. Az a regény csodaszép és valóban le kelene fordítani magyarra, ha — már nem volna lefordítva. De megjelent újságban is, könyvvalakban is. Így, sajnos, természetesen szó sem lehet a dologról.

Felölős szerkesztő és kiadótulajdonos: KISS JÓZSEF.

A **mittweidai technikumot**, melyben elektro- és gépészmérnökök, valamint technikusok és művezetők képeztetnek ki állami felügyelet alatt, évente körülbelül 3000 növendék látogatja. A növendékek szülőhazájuk szerint az összes európai államok, valamint Amerika, Ázsia, Afrika és Ausztrália több tartományainak alattvalói voltak. Az elektrotechnikai oktatás az utóbbi években jelentékenyen ki lett terjesztve és dúsán felszerelt szertárak, laboratóriumok (elektro- és gépészmérnökök számára), műhelyek, valamint géptelemek stb. által hathatósan lesz támogatva. A téli semester (tanzak) október 16-án kezdődik, míg a szeptember 25-én kezdődő ingyenes előoktatásra való felvétel szeptember elejétől kezdve hétköznapokon történik. Részletes programot és értesítőt a »Technikum Mittweida« (Szász királyság) titkársága kívánatra költségmentesen küld. Az intézettel kapcsolatos körülbelül 3000 qm. területet elfoglaló tanulógyárakban a kiváló önkéntes gyakoronokok gyakorlati kiképzés céljából felvételt nyerhetnek. Az intézet eddig minden kiállításon, melyet felkeresett, kiváló kitüntetésekkel kapott. Így Plauenben az ipari és kézműkiállításán városi érmet »kiváló teljesítő képességért«. Továbbá a lipcsei ipar-kiállításán állami érmet, a lüttiichi nemzetközi kiállításán pedig Prix d'honneur kapott az intézet.

A **női szépség** sokat megbámolt formáit: a nyak teltségét, a keblek fejlettségét igen hathatós módon elmozdítják a Ratié I. párisi gyógyszerész »Keleti Pilulái«. Ez a kitűnő szer, melynek sikere már évtizedek óta világhírű és orvosi szaktekintélyek által is elismert, igen ajánlható annál is inkább, mert az egészségre teljesen ártalmatlan. Bővebbet e számunk »Pilules Orientale« című hirdetése mond.

Kezességet vállal Balassa K. gyógyszerésztára Budapest—Erzsébetfalva, hogy az általa forgalomba hozott csodahatású valódi angol Balassa-féle ugorkatej arcnak nem árt. Csak egyszer próbaképen rendeljék meg tisztelt hölgyeink a Balassa-féle ugorkatejet és akkor meg fognak róla győződni, hogy ezen szépítőszert azonnal eltávolít májfoltot, wimmerlit, mitessert és mindenféle tisztátlanságot az arcról és a bőrt simítja, fiatalítja és üdíti. Ára 2 K. Hozzávaló angol ugorkaszappan 1 K, puder 1:20 K. Kapható minden gyógyszerésztárban.

Budapest, 1906. — Nyomatott az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-társ. betüivel.

DR SÜMEGI JÓZSEF

balatonfüredi fürdőorvosi
gyakorlatáról visszatérve

massage és gyógytornászati

rendeléseit VII., Erzsébet-körút 1., I. em.
megkezdte

ÖNKÉNTES készíttesse egyenruháját

WEINER és GRÜNBAUMNÁL

ÖNKÉNTES jobb egyenruha, szebb és tartósabb nincs, mint az, a mely

WEINER és GRÜNBAUMNÁL készül.

ÖNKÉNTES egyenruhája leg- olcsóbb lesz, ha a

WEINER és GRÜNBAUM udv. száll. czégnél rendel

(Kristóf-tér 8. sz.) ******* (Kristóf-tér 8. sz.)

Megváltás azon emberekre nézve, kik heves főfájásban és náthában szenvednek, a kitűnő és minden szaktekintély által elismert *Antidol*. Hatása egyszerűen bámulatos. A legmakacsabb főfájást egyetlen belélegzés után elmulasztja és a náthát is leggyorsabban elmulasztja. Mindenki vegyen *Antidol*! Minden gyógyszerésztárban kapható.

Magyar királyi államvasutak.

Gyors- és teheráru felvételi hely Budapest Lipótvárosban.

A székesfővárosi közönség nagy része nem bir tudomással arról, hogy a magyar királyi államvasutak igazgatósága már évekket ezelőtt »Budapest lipótvárosi városi-iroda« czimen irodát rendezett be a Lipótvárosban — *Arany János-utca 21. sz. alatt*, — a hol a vasuton elszállítandó gyors- és teheráruk 1000 kgm. súlyig feladhatók, melyekről végleges átvételi elismervények (feladási vévények) szolgáltatnak ki.

Hivatalos órák hétköznapokon reggel 8 órától 12 óráig és d. u. 2 órától 7 óráig vannak megállapítva, — a törvényes munkaszüneti napokon azonban az iroda nincs nyitva.

Terjedelmes, tűzveszélyes és oly áruk, melyeknek vasuton való szállítása különös feltételekhez van kötve, a felvétel alul ki vannak zárva.

Az ezen városi irodában feladott áruknak az illető pályaudvarokra való kifuvározásért következők illetékek számíthatnak fel:

a) gyorsárukért:

10 kgm. súlyig 20 fillér, 10—50 kgmig 40 fillér, minden további kgmért 30 fillér.

b) teherárukért:

50 kgmig 40 fillér, minden további megkezdett 50 kgmért 20 fillér.

Mint hogy a szállítványok csekély díjazásért a fő- és székváros IV—IX, kerületéből a lakásról ezen felvételi irodába is elszállítatnak, — a szállító közönség azon előnyös helyzetben van, hogy szállítványait nem kénytelen a távol eső pályaudvarokra tetemes költséggel személyesen kiszállítatni és ott a feladó vévény átvételéig órákat eltölteni, hanem módjában áll ezen teendőit egylevelező lap útján a vasut-intézettel közvetlenül elvégeztetni, — miért is a magyar kir. államvasutak igazgatóságának ezen intézkedése a szállító közönség érdekét nagyban előmozdítja.

Az igazgatóság.